LETNIK XVI., ŠT. 8 (731) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 3. MARCA 2011

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Danijel Devetak

Mrk smisla za življenje

Trde in vznemirljive so bile besede, ki jih je prejšnji teden v Gorici izrekel dr. Branko Cestnik: "Zemlja naj bo tistega, ki hoče živeti". Na večeru o t. i. pop ljubezni in njenih "sadovih" je namreč omenil neizprosno pogrezanje Evrope v demografsko zimo brez primere. Naša stara celina je vse bolj kontinent starih ljudi, celotna civilizacija ne kaže volje do življenja, v strahu in nemoči se umika in izumira, medtem ko Arabci prežijo za vogalom... Da smo pred samomorom Evrope, je pred nekaj tedni, prav tako v Gorici, ugotovil tudi tržaški škof msgr. Giampaolo Crepaldi, ki je dodal, da naša celina nima več zaupanja ne vase ne v prihodnost. Nima več kaj povedati. "Čez 30 let bomo Evropejci manjšina na svoji zemlji", je povedal. Človek je izgubil smisel za Boga in z njim veliko obzorje, ki daje smisel. "Prisiljeni smo iti naprej, toda še sami ne vemo, kam gremo".

Hude čase napoveduje tudi Mednarodni inštitut za družinsko politiko, ki je v poročilu o evoluciji družine v Evropi nedavno zatrdil, da so poglavitne težave Evropejcev: staranje prebivalstva, kritično nizka rodnost, stopnjujoče večanje števila splavov, propad zakona, eksplozija razpadov družin in izpraznjevanje domov. Brez bistvenih sprememb v družinski zakonodaji evropskih držav nas neizbežno čakata "propad socialnega sistema in bankrot evropske socialne države". Padec števila prebivalcev že nekaj časa preprečujejo samo priseljenci. Število zakonskih zvez je v zadnjih 30 letih padlo za četrtino, vsak tretji otrok je rojen izven zakona; v nekaterih državah je število ločitev doseglo število porok. Naravnost dramatično je število splavov: v Evropi jih vsako leto izvedejo nad milijon dvesto tisoč. Vsakih 25 sekund preneha biti srčece bitjeca, ki ne bo nikdar zagledalo luči sveta. V Evropi tudi vse več ljudi - krepko čez 50 milijonov - živi samih. Ni potrebno biti strokovnjaki, da bi doumeli, kakšna prihodnost se nam piše, in to ne le v Evropi. Predsednik ZDA Obama je pred nekaj dnevi postavil pod vprašaj ustavnost zakona, ki opredeljuje poroko izključno kot zvezo med moškim in žensko. Uvedba homoseksualnih porok in posvojitev otrok v istospolne skupnosti buri duhove tudi v Sloveniji, kjer že več mesecev poteka javna razprava o predlogu spornega družinskega zakonika. Pod pritiskom mednarodnih organizacij in lobijev, ki vsiljujejo svojo ideologijo, si medijsko agresivna skupina pod krinko človekovih pravic prizadeva za redefinicijo poroke, posvojitve in družine. Tradicionalno zakonsko zvezo med možem in ženo bi rada izenačila z istospolno skupnostjo. Predlog je za veliko večino ljudi nesprejemljiv, zato naj v skrajnem primeru odločajo vsi državljani. Napad na najboljši vzorec za zakonsko in družinsko življenje, ki se je skozi tisočletja pokazal za optimalnega za našo civilizacijo, je kratkoviden. Nismo "plitvoumni konservativci", če trdimo, da je osnovna celica družbe lahko samo družina, ki združuje dva spola in dve generaciji. Zveza med moškim in žensko ni preživet miselni pojem: trdna skupnost moškega in ženske ter njuni vzgojni razsežnosti so nenadomestljive za otrokov telesni in psihični razvoj, ki je edini činitelj prihodnosti naroda.

Žalostno je ugotavljati, kako v središču pozornosti takih razprav v Sloveniji in drugih evropskih državah niso več otrok in njegove pravice, temveč odrasli in njihovi interesi! Prav tako je žalostno spremljati soočanja političnih sil, ki tratijo čas in energije v puhlih debatah, namesto da bi se lotili učinkovitih premikov v družinski politiki, brez katerih smo tudi Slovenci - kot vsi Evropejci - zapisani samomoru.

Foto DPD

Zadovoljstvo ob 10-letnici zaščitnega zakona za Slovence

Z vztrajnim prizadevanjem do popolnega izvajanja

V uvodnem delu seje Izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij, ki je zasedal v sredo, 23. februarja v Trstu, je predsednik SSO Drago Štoka seznanil odbornike z uradnim koncem komisarske uprave Slovenskega stalnega gledališča ter z nastopom novega upravnega odbora. Pri tem je čestital Maji Lapornik za imenovanje na predsedniško mesto, priznanje pa si zaslužita tudi Andrej Berdon za opravljeno delo kot komisar ter Walter Bandelj za sodelovanje pri pisanju novega statuta. SSG, ki je ena izmed osrednjih ustanov slovenske narodne skupnosti, ima tako trdne pogoje za delovanje, zato SSO pričakuje, da bo primerno prirejena gledališka ponudba ter se bodo dosledno upoštevale proračunske postavke.

Izvršni odbor SSO je obeležil 10-letnico zakona 38/01 za zaščito slovenske narodne skupnosti v FJK. O tej temi sta predsednika obeh krovnih organizacij SSO in SKGZ sklicala skupno tiskovno konferenco, ki je potekala 14. februarja v tržaškem Narodnem domu in v popoldanskih urah na sedežu Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani. SSO ocenjuje zaščitni zakon kot zgodovinsko prelomnico, kar se tiče odnosa Italije do slovenske narodne skupnosti. Slovenci se moramo zavedati, da imamo z zakonom vrsto pravic, katerih se lahko in se moramo posluževati. Po drugi strani pa nas do popolnega izvajanja zakonskih določil čaka še veliko dela. Pri tem so najbolj pereče točke vidnost slovenskega jezika v javnosti in njegova uporaba z javnimi ustanovami, glasbeno šolstvo ter vračanje imovine.

Predsednik Drago Štoka je Izvršnemu odboru predstavil šolski zakonski osnutek, ki ga namerava senatorka Tamara Blažina vložiti v italijanskem parlamentu. V kratkem bo osnutek obravnavala tudi šolska komisija SSO. Svet slovenskih organizacij ocenjuje, da je vloga takega dokumenta v parlamentarni postopek pozitivno dejanje. Z zadovoljstvom ugotavlja, da je pri sestavi dokumenta dal svoj pomembni doprinos tudi prof. Tomaž Simčič, ravnatelj Deželnega šolskega urada za slovenske šole.

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je tudi sprejel v vednost vest, da je uredništvo Primorskega dnevnika prekinilo izhajanje nedeljske priloge i. podlistka. SSO obžaluje, da je do tega prišlo, saj si je priloga v svojem triletnem izhajanju pridobila precejšnjo priljubljenost.

Torkov Glavni zbor slovenskega jezika, ki je potekal v Gorici, predstavlja po mnenju SSO pomembno novost pri neposrednem soočenju deželne ustanove s slovensko narodno skupnostjo. Po oceni predsednika Štoke in ostalih udeležencev SSO je bilo goriško srečanje pozitivno in pozitiven je bil tudi pristop deželnega odbornika Elia De Anne, ki je v prvi osebi vodil zasedanje in pozorno poslušal vsak poseg. Pri tem SSO ocenjuje kot pozitivno dejstvo, da so imeli številni predstavniki raznih slovenskih ustanov, organizacij in društev možnost spregovoriti ter lastne posege povedati v slovenskem jeziku. Žal se te možnosti niso vsi poslužili.

Predsednik Štoka je tudi poročal o 3. Koordinacijskem odboru ministrov Slovenije in Italije, ki je zasedal 17. februarja v Rimu. Pomembna odločitev je vzpostavitev delovnega omizja pri italijanskem predsedstvu ministrskega sveta, ki je bila napovedana za letošnjo pomlad. Če bo do tega res prišlo v tako kratkem času, potem bomo lahko Slovenci v Italiji končno dobili sogovornika pri italijanski vladi. Pri tem je Izvršni odbor tudi ugotovil nekatere različnosti v izjavah za medije, ki sta jih ločeno posredovali italijanska in slovenska stran. V prvi vrsti zadevajo te različnosti glasbeno šolstvo, tako da govori tiskovno poročilo slovenske strani o odprtju slovenskega glasbenega konservatorija, italijansko pa le o možnosti slovenskega pouka v raznih učnih predmetih. Čudna je tudi izjava, da bo na rimski univerzi vzpostavljena katedra za slovenski jezik in kulturo, saj ta katedra obstaja že vrsto let. Morda je bila le začasno nezasedena.

Priloga Bodi človek!

V tokratni številki Novega glasa, boste, dragi bralci, našli drugo številko priloge Bodi človek! Toplo jo priporočamo v branje.

DEKANIJA ŠTANDREŽ v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ in SD SONČNICA

vabi na **PREDAVANJA ZA UTRJEVANJE DUHA**

vsak drugi četrtek v mesecu ob 20.30
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

* * *

10. marca - dr. Anton Stres, ljubljanski nadškof
KRISTJANOVO MESTO V DRUŽBI

14. aprila - Jože Kopeinig
VERA - KULTURA - DIALOG

12. maja - dr. Oskar Simčič
KRISTUS DA! - CERKEV NE!?

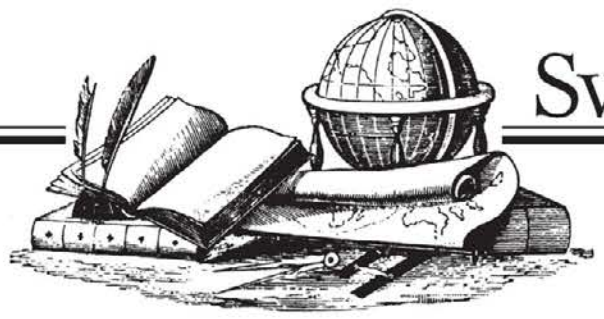

GORICA Srečanje z odbornikom De Anno

Slovenski jezik: bogastvo za vse

Vtorek, 22. februarja, je bilo v goriškem Avditoriju srečanje deželnega odbornika Elia De Anne in njegovih tesnih sodelavcev s predstavniki slovenskih ustanov, društev, kulturnih in drugih zvez, na katerem smo deželnemu odborniku predstavili stanje slovenskega jezika pri nas. *Glavni zbor manjšinskih jezikov Furlanije Julijske krajine, Slovenski jezik: bogastvo za vse* se je glasil naslov dolgemu večeru, na katerem nas je več kot 120 predstavnikov slovenskega organiziranega življenja v Italiji (povabljenih je bilo okrog 250) deželnemu odborniku sporegovorilo o stanju slovenskega jezika v ustanovah, društvih, vsakdanjem življenju; spregovorili smo tudi o izzivih in potrebah, ki so pred nami.

Za odbornika De Anno lahko z veseljem zapišemo, da je korekten in pragmatičen mož in dober politik, saj zna poslušati, predvsem pa je pomembno, da mož nima predsodkov, in to se je na večeru v Avditoriju v Gorici tudi jasno videlo, ko je mirno, a zelo odločno odgovoril predstavnici Rezijanov, ki nočejo biti Slovenci, ampak nekaj povsem drugega. Predsednika krovnih organizacij SKGZ in SSO, Rudi Pavšič in dr. Drago Štoka, sta večer uvedla, nato so sledili predstavniki največjih organizacij, ustanov, šele pozno pa predstavniki manjših, a zato nič manj pomembnih društev, nekateri pa smo svoje zapise poslali po elektronski pošti odborniku na Deželo, da jih bodo s pridom uporabili, ko bodo pisali sklepe. Naše delovanje je predstavil predsednik Zadruge Goriška Mohorjeva dr. Damjan Paulin, ki je podčrtal predvsem razvejenost naše dejavnosti, kar so v bistvu prikazali tudi drugi.

Foto JMP

Morda bi pod črto omenjenega "Glavnega zbora slovenskega jezika" lahko zapisali, da bi se dalo drugače in bolj usklajeno predstaviti našo dejavnost, če bi bilo pred zborovanjem jasno, kaj točno deželni odbornik s sodelavci od nas pričakuje. Nekateri so, kot to vedno počno v javnosti, govorili o pomanjkanju finančnih sredstev - le zakaj so to vedno eni in isti? -, a se je iz kratkih komentarjev odbornika De Anne videlo, da ga ta plat ne zanima, ker jo predobro pozna.

Upajmo, da bo zborovanje pomagalo pri utrjevanju naše prisotnosti v deželi FJk.

Zasedal je paritetni odbor

V ospredju rezijanščina

Zasedanje paritetnega odbora 23. februarja je spremljala peščica (kakih 20) Rezijanov, ki so pred vhodom v deželno palačo v Trstu s transparentom in z letaki opozarjali na zahteve, češ da jezikovno ne spadajo v slovensko skupnost in da so Italijani.

Paritetni odbor je imel na dnevnem redu razpravo o avdiciji župana občine Rezija, ki jo je odbor opravil na prejšnji seji. Glede tega vprašanja se je razvila poglobljena razprava in velika večina članov odbora je bila mnenja, da politični pritiski in poulične manifestacije ne bodo rešile vprašanja zaščite rezijanščine, prej nasprotno. Rezijansko narečje ali jezik je veliko bogastvo za celotno skupnost in je zato treba o tem razpravljati na strokovni in znanstveni ravni, ne pa na politični in upravni. Nesmiselno je, da občinski svet odloča o jeziku. To naj prepusti tistim, ki so poklicani za to. Danes je v Reziji najpomembnejše, da se okrepita osnovna in srednja šola, v katerih naj se poučuje tudi rezijanščina, ki se je danes, žal, poslužuje vedno manj prebivalcev, predvsem mladih. Šola in kulturna društva naj torej dajo novega zagona vrednotenju jezikovnega bogastva. Zaščitni zakon, v katerega je Rezija vključena, ne obvezuje nikogar, ampak daje možnost posameznikom, da se prostovoljno odločajo in se poslužujejo pravic, ki jih zakon predvideva. Čas je za trezen razmislek vseh prizadetih in za strokovno obravnavo jezikovnih zadev.

Paritetni odbor je dal pozitivno mnenje glede razdelitve finančnih sredstev javnim upravam na podlagi 8. člena zakona 38/2001, ki predvideva rabo slovenskega jezika v javnih upravah. Razpoložljivost finančnih sredstev je večja od vprašanih in je zato odbor predlagal ministrstvu, da bi združili finančna sredstva za 8. in 10. člen, ki za vidno dvojezičnost predvideva zelo omejena sredstva; le-ta ne zadoščajo za predvidene projekte.

Naslednja seja paritetnega odbora bo konec marca; na njej bodo razpravljali o mnenju komisije Evropske zveze glede stanja slovenske manjšine v Italiji.

Damjan Paulin

Stališče deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca

O reformi upravljanja goratih območij

Pristojna komisija deželnega sveta, ki obravnava reformo javnega upravljanja goratih območij, je na predlog deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca prisluhnila predsedniku paritetnega odbora Bojanu Brezigarju in predsednikoma krovnih organizacij SKGZ Rudiju Pavšiču in SSO Dragu Štoki, saj sta ti priznani na osnovi deželnega zaščitnega zakona 26/2007.

Nov zakon za gorata območja nastaja, potem ko je Dežela uvedla komisarsko upravo vseh gorskih skupnosti v pričakovanju na njihovo ukinitev oz. preoblikovanje v osem t. i. gorskih zvez (Unioni montane), ki naj bi prevzele vodenje osebja in večji del pristojnosti nekdanjih gorskih skupnosti in zaobjetih občin. Ukrep za zdaj zanima le videmsko pokrajino, saj je skrb za briški in kraški del nekako poverjena goriški in tržaški pokrajini.

"Smotri in učinki nove reforme so še vedno precej nejasni in zmedeni, zlasti pa zaskrblja dejstvo, da bodo dvojezične občine v videmski pokrajini razdeljene med tri različne zveze in v vseh treh bodo zaradi demografskih razmerij v podrejenem položaju", je že prejšnji teden poudaril deželni svetnik Gabrovec, ki je zaradi tega tudi postavil vprašanje spoštovanja določil zaščitnega zakona 38/2001. Ta v 21. členu navaja zahtevo, da ureditev, raba ozemlja, gospodarsko, družbeno in urbanistično načrtovanje ter njihovo izvajanje morajo "težiti k zaščiti zgodovinsko-kulturnih značilnosti".

Trije predstavniki slovenske narodne skupnosti so potrdili potrebo, da se zakonsko zajamčena zaščita pravic slovenske skupnosti v nekdanjih dveh gorskih skupnostih neposredno prenese tudi na vsak drugi organ, ki bi morebiti nastal na osnovi nove zakonodaje. Krovni organizaciji sta v svojem dokumentu izrecno poudarili tudi splošno skrb za gospodarski in socialni razvoj goratih območij, ki jih ne le od danes pesti huda kriza zaradi demografskega padca in izseljevanja zlasti mladih v dolino.

"Zakonski osnutek deželne uprave zaskrblja tudi zaradi težnje po osredotočanju pristojnosti in oblasti v redkih večjih občinah, majhne stvarnosti pa bi tako nepovratno izgubile vsako avtonomijo in možnost upravljanja ozemlja", ugotavlja deželni svetnik Gabrovec, ki v zakonu vidi dolgoročen načrt in željo po združitvi oz. dejanski ukinitvi vseh občin izpod 5000 prebivalcev. "To bi bilo za interese naše skupnosti pogubno tudi na Goriškem in na Tržaškem, kjer se obenem postavi tudi vprašanje spoštovanja povojnih mednarodnih dogovorov", pravi deželni svetnik Slovenske skupnosti.

Odpadki v Neaplju-ravnanje do Romov-odganjanje beguncev

Italija v primežu političnih bumerangov

Italijani na splošno veljajo za domiselne ljudi tako na najrazličnejših področjih ustvarjalnosti kot uporabnih dejavnostih. To svoje naravno nagnjenje k iznajdljivosti skušajo uveljaviti tudi na družbenopolitičnem področju, ki je po svoji naravi nestabilno in zdrsljivo in zato ne zagotavlja trajnejšega uspeha in ne predstavlja občeveljavnega recepta za rešitev zapletenih in kompleksnih problemov. Če nekoliko skrbneje analiziramo politično naravnanost sedanje italijanske vlade, ki temelji na povezavi desnosredinskih političnih skupin, ugotovimo, da mimo nekaterih splošnih tradicionalnih načel se predstavlja kot struktura za pragmatično "reševanje" konkretnih problemov ljudi. S tem vodilom se lahko tudi do neke mere strinjamo, vendar v zavedanju, da nekatera vprašanja, s katerimi se mora država kot takšna spoprijemati, niso zgolj tehnične ali materialne narave, temveč so neločljivo povezana še z drugimi vidiki, predvsem etične in družbene narave, ki jih je treba nujno upoštevati.

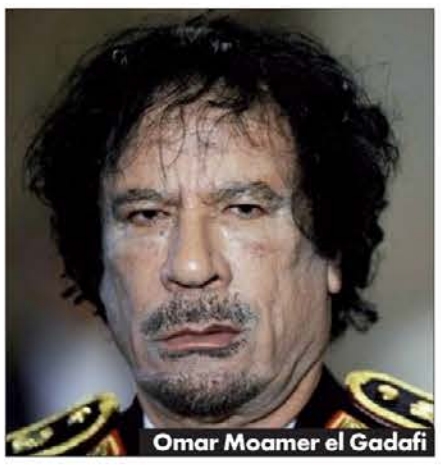

Omar Moamer el Gadafi

Več je takšnih problemov, ki se jih je sedanja vlada lotila s svojevrstno mesijansko vnemo in prepričanjem v gotov in trajen uspeh. Mimogrede naj omenimo vprašanje reševanja posledic znanega potresa v Abrucih. V rekordnem času je bilo zgrajenih nekaj tisoč skromnih stanovanj, medtem ko obnova zgodovinskega jedra mesta L'Aquile težavno napreduje, kar povzroča jezo in nezadovoljstvo prizadetih prebivalcev. Podobno se je vlada "zagnala" v reševanje vprašanja odstranjevanja in uničevanja mestnih odpadkov v Neaplju in pri tem uporabila tudi vojake. Po preteku niti dveh let so ulice ponovno preplavili kupi raznovrstnih odpadkov, potem ko se je vlada hvalila, da je vprašanje odpadkov v Neaplju uspešno "rešeno". Sedaj je bila prisiljena priznati, da ne more delati čudežev, če ni potrebnega sodelovanja med krajevnimi ustanovami, ki so poleg tega stalno pod pritiskom mafijskih krogov.

V nadaljevanju bi radi podčrtali politiko vlade tako do stalnih kot nomadskih Romov, ki se večinoma zadržujejo v predmestjih predvsem velikih mest, ter do nezakonitih priseljencev iz afriških in azijskih držav, katerih prva postaja je dolga leta bil otok Lampedusa. O tem vprašanju smo v našem glasilu v preteklosti že poročali, a se zaradi aktualnosti moramo k njemu povrniti. Pred tedni je italijansko javnost močno razburila tragična smrt več romskih otrok zasilnega bivališča v predmestju Rima, medtem ko sta bila oče in mati zdoma. Ogorčenje je bilo toliko večje, ker je večina javnosti verjela, da je rimska občina ob prisilni uradni odstranitvi več romskih naselij pred poldrugim letom rešila vprašanje romskih barakarskih bivališč. Zadnji tragični dogodek pa je razkril, da se s političnim rohnenjem ne rešuje romska problematika. Rimski župan Alemanno iz vrst nekdanjega Nacionalnega zavezništva in zdaj pripadnik Ljudstva svobode se je med svojo volilno kampanjo vsajal nad prejšnjim županom Veltronijem, češ da je s svojo tolerantno in razumevajočo politiko do Romov in tujih priseljencev ustvaril nevzdržne razmere, se je sedaj sam znašel v neprijetnem položaju v očeh javnosti. Bil je zato prisiljen izraziti solidarnost prizadeti romski družini in zahtevati od vladnih organov, da preskrbijo ustrezna sredstva za zgraditev primernih stanovanj za Rome. Človek se sprašuje, od kod takšna nenadna sprememba v županovem zadržanju do Romov. Očitno je, da se v italijanski javnosti prebuja kritičnost do oblastnih organov, ki kljub slovesnim zagotovilom dejansko ne rešujejo konkretnih problemov, v našem primeru Romov. Namesto da bi pristojne oblasti omogočile romskim otrokom, da bi obiskovali šolo, so jim odvzeli prstne odtise, čeprav je evropski parlament junija 2008 pozval italijansko vlado, naj opusti takšno ravnanje, ker je očiten primer diskriminacije, ter jim raje ponudi možnost prevoza v šolo.

Veliko polemik in nasprotovanj je v zadnjih letih bilo v zvezi z ravnanjem z ilegalnimi begunci iz Afrike, ki so prvo zasilno zatočišče in pomoč našli na otoku Lampedusi. Po zadnjem dogovoru se je libijski predsednik Gadafi obvezal, da bo afriške priseljence odgnal v notranjost Libije in jih s tem prepustil usodi. Italija pa je poleg finančne pomoči Libiji tudi sama začela odganjati begunce na čolnih sredi odprtega morja. Prijete pribežnike pa je s pomočjo vojaških ladij vrnila v Libijo. Proti takšni kršitvi temeljnih pravic beguncev je protestirala agencija OZN za begunce. Notranji minister Maroni je nato dal zapreti središče za sprejem beguncev v Lampedusi, misleč, da se jih bo Italija s tem rešila. Zadnji politični pretresi v Tuniziji in Libiji pa so povsem spodkopali italijansko politiko do afriških priseljencev. Nekaj tisoč teh se je že zateklo na Lampeduso. Italija z zaskrbljenostjo opozarja na možnost, da se v kratkem nov masovni val beguncev z afriških obal usmeri proti Italiji. Sedaj "zahteva" od Evropske unije, da prevzame skrb za omenjene priseljence, medtem ko je bila doslej gluha za njena opozorila, naj spoštuje mednarodna pravila o zaščti beguncev.

Politika vihtenja z bumerangi se ji sedaj maščuje.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Solidarnost je skoraj sirota

Ob še vedno odprti krizi v Libiji oziroma v severni Afriki je še posebej Italija postala ogrožena od pritoka beguncev, za katerega ni mogoče vedeti, kakšnih razsežnosti bo v prihodnje. Možen je dotok velikanskih množic, zato je več kot razumljivo, da se je Rim obrnil po pomoč na institucije Evropske unije. Tu pa se je zgodilo nekaj zelo osupljivega, čeprav nikakor ne presenetljivega. Ni prvič, da je Evropska unija pokazala mlačno zavzetost za težave katere izmed svojih držav, vendar smo bili to pot priče zares sarkastičnemu in v bistvu kar ciničnemu odzivu. Prvi uradni odgovor se je glasil, kako nikjer ne piše, da bi bile članice Unije dolžne sprejemati begunce, ki se niso zatekli na njihovo ozemlje, prizadeti članici, v tem primeru Italiji, je mogoče pomagati le finančno. Čez kakšen dan so osrednji evropski uradi očitno ugotovili, da se morajo obnašati manj nesramno, in so pojasnili, da je solidarnost sicer možna, a le na prostovoljni osnovi. Spet čez en dan ali dva se je na primerno raven dvignil predsednik evropske komisije Barroso in pozval države članice, naj vendar Italiji pri problemu beguncev pomagajo oziroma ji izkažejo svojo solidarnost, in nekatere med njimi so se delno omehčale. Ob vsej tej zgodbi človek seveda ostane brez besed in osupel, kako na nizki, a res nizki stopnji je solidarnost, in to ravno v Evropi, ki se tako zelo ponaša s sklicevanjem na vrednote, mnogo manj pa z njihovim udejanjanjem. Vsekakor je izjemno nesmotrno, če solidarnosti nismo sposobni izkazati, kadar je kdo zares v stiski. Kdor namreč v stiski solidarnosti ni bil deležen, je tudi ne bo pokazal, kadar bodo v stiski drugi, kar se vse skupaj konča tako, da kadar je kdo v stiski, ne more računati na nikakršno pomoč, in kadar so v stiski drugi, jim ne bo pomagal nihče. Tako se sklene diaboličen krog, ki privoščljivo drži v šahu vse, in posledično smo vsi sami in osamljeni ter v takšnih razmerah nemara celo nespametni, če komu v težavah pomagamo. Solidarnost na ta način počasi zamre, saj nima nobenega jamstva, da ji bo dobro dejanje povrnjeno in se torej ne izplača. In vendar se solidarnost, kot vsaka vrednota, od vseh stvari najbolj izplača, če jo le jemljemo zares in smo jo zares vzeli za svojo. Splača se npr. ne misliti zgolj nase, splača se pomagati drugim in se zavzeti zanje v stiski, splača se ne bati tujcev in drugačnih, sicer ne bo sožitja v prihodnosti, splača se ne živeti le za materialne dobrine, ker bomo sicer oropani vsakršnega smisla, splača se imeti vse za enakovredne, ker nas bodo sicer ponižani sovražili, skratka: neskončno se splača ceniti vrednote in jih živeti dejavno, ker si ni težko predstavljati, kaj vse se lahko zgodi, če delamo proti njim oziroma se jih izogibamo v utvari, da smo s tem nekaj pridobili. Evropa naj zato v svoje dobro poglobi svojo omahujočo ali celo neobstojno solidarnost, sicer bo zavrgla svoje poslanstvo, brez katerega bo zelo malo pomembna.

Janez Povše

GORICA P. Branko Cestnik o pop ljubezni

"Boga v srce ne sipa župnik s pridigami, temveč mama z ujčkanjem"

Izredno zanimivo je bilo zadnje izmed štirih predavanj, ki jih je v februarju v domu Franc Močnik v Gorici organizirala Skupnost družin Sončnica.

V torek, 22. februarja, je z izostreno analizo, čvrsto mislijo in krščanskim optimizmom o pop kulturi, v katero smo vsi potopljeni, ter o pristni in zreli ljubezni govoril p. Branko Cestnik, slovenski teolog in filozof, pater klaretinec, ki se poglablja v vprašanja umetnosti, medijev in vere. Potem ko je gosta v imenu prireditelja pozdravila Mirjam Bratina Pahor, je predavatelj začel razpredati svoje misli z ugotovitvijo, da množična pop kultura prek filma, glasbe, načina razmišljanja in interneta vendarle govori o ljubezni. Ta pojem je prisoten vsepovsod, ne nazadnje v pop prazniku sv. Valentina, tipičnem produktu potrošniške družbe in pop kulture. Znan primer pop ljubezni je berlinski vsakoletni shod Love Parade, na katerem se zbira tudi do milijon mladih. Ti uživajo v tehno glasbi, ki je obsesivna, ples pa zaide v trans. Razlikujejo se od hipijevske miroljubne generacije, ki je v dobi velikih ideologij še sanjala o spremembi sveta, o svobodi in času, ko bomo končno začeli uživati našo poklicanost za ljubezen. Na "mimohodu ljubezni" v Berlinu ni več sporočila ne ideologije, ostaja le še ljubezen v okvirih totalnega užitka in kolektivnega transa, umetna blaženost in odsotnost misli. Tam je ljubezen beg pred realnostjo, želja po popolni svobodi in novem stanju, ki se pa sprevrača v velik padec kritične misli in omamo, ko mlade - "ovce za zakol" - lahko le še "uporabljajo".

Zastavo ljubezni vihti tudi večina popevk, gre za pravo pranje možganov. In vendar - paradoksalno! - ni še nikdar bilo toliko razbitih družin in tesnobnih stanj med mladimi kot danes. Ko popevke govorijo o ljubezni, največkrat mislijo na zaljubljenost, fazo osvajanja, željo, hrepenenje, obljubo raja. Zvestoba je skorajda odsotna. Zelo malo pesmi npr. govori o tem, da je nekdo z zakoncem preživel 40 let in je še vedno srečen, je povedal p. Cestnik. V drugih popevkah je ljubezen mišljena kot erotična privlačnost: gre za podzvrst "turbofolk", ki na očiten način spodbuja poželenje. V zadnjem času so vse pogostejše popevke o razočaranju v ljubezni, o priznavanju poraza, o nesposobnosti se imeti radi. Še ena vrsta popevk obravnava ljubezen z ironijo, pretiravanjem in posmehom, se iz nje cinično norčuje. Najredkeši tip popevk, tipičen za narodno-zabavno glasbo, govori o materinski ljubezni, o zvestobi med možem in ženo. Ta je v t. i. urbanem okolju tuj, gledan zviška, na slovenskem podeželju pa se kar utrjuje. "Intelektualci radi problematizirajo", narodno-zabavna glasba pa je prava reakcija na mestno kulturo, ki je preveč mračna.

Foto DPD

Ljubezen je simbol in "leitmotiv" ne le na shodih in v popevkah, temveč tudi v trgovini. V večjih trgovskih središčih je vse več dobrodelnih akcij, pozivov k dobroti. Kupec v trgovini lahko pokupi vse, ob izhodu pa da dva evra npr. za bolne otroke. "Trgovina očitno ne cilja samo na denarnico, temveč tudi na tvojo dušo", zadostiti hoče tudi želji po dobrem, da "z odvezo in mirnim srcem" izstopiš iz nje.

In vendar je današnja pop ljubezen le fikcija, maska. Statistike so pri tem neusmiljene!

Med njenimi glavnimi značilnostmi je užitkarstvo (hedonizem): parado, popevke in trgovino preveva ena velika kultura užitka. Ta sam po sebi ni nikakršen demonski izum. V kulturi, ki pa poudarja le užitek, postane ta sam sebi namen, prava mehka droga, ki zamegli presojo, onesposablja v zorenju za zdrav in pristen odnos s sočlovekom. Prišli smo že do take točke, da se proti užitkarstvu dvigajo kritične misli celo v laičnem svetu.

Druga značilnost pop ljubezni, o kateri je v Gorici na živ in nazoren način spregovoril p. Cestnik, je erotizem - spolni impulz kot mašilo za srečanje z Drugim. Že v Stari zavezi je razvidno, kako človek išče mašilo v erotiki, ko izgubi Boga in z njim veliki horizont, ki daje smisel. V starozaveznih knjigah je namreč na eni strani vera v enega Boga, na drugi pa mnogoboštvo, religija, ki je močno erotizirana. "V zadnjih tri tisoč letih se slika ni bistveno spremenila: ali en Bog ali erotika. Ali pogled navzgor ali pa navzdol, k lastnemu trebuhu". Ljubezen, ki se omeji zgolj na erotiko, skuša vzpostavljati občutek večnosti: spolnost postane prispodoba neumrljivosti. O tem govori pedofilija kot prevzemanje otrokove mladosti, zadnja leta pa tudi vampirizem kot mit večne mladosti.

"Ljubezen, ki jo opeva množična kultura, ni plodna", je nazadnje pribil predavatelj. Otrok je iz popevk izbrisan: velja namreč za "tretjega vsiljivca", ki v takem sistemu lahko postane nevaren, saj zahteva odgovornost, odrekanje in torej preusmerjanje denarja. O kulturi smrti oz. o kulturi-ne-dati-življenje je veliko govoril že Janez Pavel II. V množični kulturi se tako podere celotni koncept pop ljubezni, saj je ljubezen po svoji naravi plodna. V preteklosti so že bili tudi hujši "svetovi strahu" kot danes, in vendar je bil običajno odgovor na ruševine, lakoto ali poraz naroda - otrok, novo življenje. Tudi demografska kriza konec koncev razkrinka pop ljubezen. Danes doživljamo gospodarsko, politično in socialno krizo. In "nas je strah, ker na robu Evrope čakajo Arabci, ki imajo voljo do življenja". Cela civilizacija začenja "lesti skupaj". "Zemlja naj bo tistega, ki hoče živeti"! Če ena generacija tega noče, se pač umika in bo izumrla!

Kljub temnim občutkom je p. Cestnik le navedel nekaj semen upanja. Dialog s takim svetom sicer ni lahek; množična kultura namreč ni strukturirana, temveč je fluidna in brez ideologov. Na pomoč pa nam prihaja sv. Pavel: v uglajenem akademskem svetu v Atenah je doživel kulturni šok, ker ni našel sogovornikov; v razsutem trgovskem središču v Korintu pa je evangelij "prijel" in je nastala živa krščanska skupnost. Pop sistem ne funkcionira, to je danes jasno: tu je pogorišče, vsi so na tabletah za živce, bolečine otrok razgaljajo sistem, v katerem šamani blažijo rane. Na tako pogorišče lahko stopi rešenik. To ne bo "akademski" dialog, temveč karitativen, terapevtski. Vedno več je primerov uspešne pastorale npr. z ločenci. V Sloveniji se sicer bije močan kulturni boj okrog pojmovanja življenja in ljubezni: gre za ideološko in politično soočenje, v katerem "se kristjani ne moremo umakniti", ampak se moramo postaviti v bran družine, življenja in ljubezni. Določeni premiki - "tipanje iz zagate, iskanje temeljev" - so vidni tudi v t. i. ženskih revijah, v katerih se uveljavljajo tudi katoliški misleci. Psiholog Bogdan Žorž s svojimi mejami v vzgoji ali pa zakonski in družinski terapevt p. Christian Gostečnik sta cenjena ne le med verniki. Poleg tega je v zadnjih 3-4 letih v Sloveniji zaznati rahel porast natalitete. Sama ekonomska ali okoljska kriza lahko imata učinek na pojmovanje družine. "Boga v srce ne sipa župnik s pridigami, temveč mama z ujčkanjem": kjer zdrži družina, tam je prostor za Boga.

Evropska omika je torej na razpotju: prihodnost lahko vidimo tragično, a skozi krizo lahko tudi uvidimo nove luči in novo upanje. / DD

Pastirsko pismo za postni čas 2011

"Drug drugega bremena nosite!"

I. - 8. nedelja med letom, 27. februar 2011

Dragi bratje in sestre!

V preteklem pastoralnem letu smo premišljevali o Jezusovi ljubezni, na poseben način navzoči v skrivnosti svete evharistije, med katero obhajamo spomin njegove smrti in vstajenja ter se ob tem tudi sami učimo ljubiti po Jezusovem zgledu. Z evharistijo ostaja Jezus v svoji ljubezni do nas navzoč med nami in je s tem resnično "sonce našega življenja", kakor je poudarjal bl. Alojzij Grozde. Toda evharistični Jezus ni samo sonce za nas, ampak nas želi spremeniti v sonce za druge. Ko je Jezus rekel: "Resnično, povem vam: Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili", (Mt 25,40) nas je povabil, naj mu vračamo ljubezen tako, da po njegovem zgledu ljubimo brate in sestre. Tedaj res iščemo in uresničujemo Božje kraljestvo in njegovo pravičnost, kakor nam v današnjem evangeliju naroča Jezus.

V letošnjem pastirskem pismu za postni čas želimo v zvestobi Jezusovemu naročilu skupaj z vami premišljevati o Jezusovi navzočnosti v ubogih in trpečih. Kadar kristjani pomagamo tistim, ki izkušajo najhujšo revščino, so najbolj ogroženi in živijo v največji stiski, služimo Jezusu, ki v teh ljudeh živi, trpi in čaka, da mu izkažemo sočutje, ljubezen in dobroto. Krščanska dobrodelnost iz ljubezni do bližnjega ni samo vprašanje človeškega sočutja, ampak je izraz vere v Jezusa Kristusa, ki je naš brat in ki sam trpi v trpečih bratih in sestrah. Za ljubezen do bližnjega potrebujemo Jezusovo pomoč in jo tudi dobimo, če ga zanjo prosimo, še posebej med obhajanjem svete evharistije. Brez evharistije in brez molitve krščanska dobrodelnost ne more preživeti, tudi zanjo je evharistija sonce, ki ji daje rast in moč. Dejavna ljubezen do bližnjega ni nekaj postranskega, ampak je nujno potrebna, če hočemo biti pravi kristjani. Papež Benedikt XVI. poudarja, da ima Cerkev tri temeljne in nepogrešljive naloge: da oznanja Božjo besedo in vero v Jezusa Kristusa, da obhaja in podeljuje svete zakramente ter da izvršuje in goji dejavno ljubezen do bližnjega (prim. Bog je ljubezen, 25). Potemtakem je za vsakega kristjana in vsako krščansko občestvo dobrodelnost tako neizogibno potrebna, kot sta oznanjevanje in poslušanje Božje besede ter molitev in bogoslužje. To nam dokazuje tudi zgodovina krščanstva, ki je zgodovina dejavne krščanske ljubezni. V Apostolskih delih je že o prvih kristjanih rečeno, da so bili "kakor eno srce in ena duša. Nihče ni trdil, da je to, kar ima, njegova last, temveč jim je bilo vse skupno. ... Nihče med njimi ni trpel pomanjkanja". (Apd 4,32–34) V naslednjih stoletjih so bila krščanska verska središča tudi žarišča dejavne ljubezni do bližnjega in prve bolnišnice ali sirotišnice so nastale v zavetju samostanov in škofij. Pozneje so bile ustanovljene celo posebne redovne družbe in številne bratovščine, katerih glavna skrb sta bili krščanska dobrodelnost in pomoč soljudem v najrazličnejših stiskah. Seznam telesnih in duhovnih del usmiljenja (prim. KoKKC (2006), str. 220), ki je sestavni del krščanskega nauka, je najstarejši dobrodelni program človeštva.

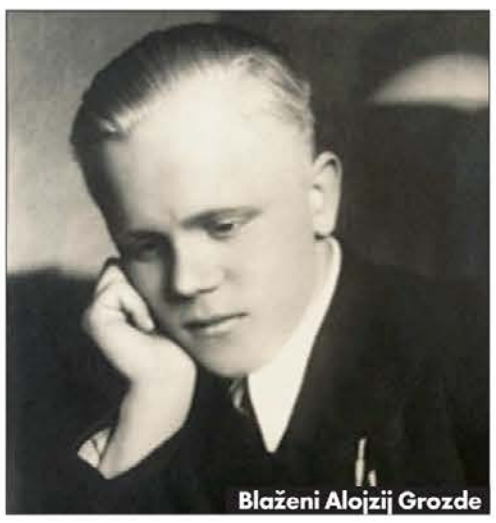
Blaženi Alojzij Grozde

Tudi danes ni drugače. S hvaležnostjo in iskrenim priznanjem mislimo na vse, ki imate v svoji družini bolnega ali invalidnega otroka oziroma otroka s posebnimi potrebami in mu noč in dan stojite ob strani ter za to služenje ne pričakujete in ne prejemate nikakršnega priznanja, čeprav ga več kot zaslužite. Mnogi imate bolne, invalidne in starejše družinske člane, ki jim izkazujete ljubezen in pomoč. S hvaležnostjo mislimo na vse, ki dobrodelnost poklicno opravljate v ustanovah, kjer je potrebno izkazovati globoko osebno spoštovanje do nemočnega in pomoči ter sočutja potrebnega človeka. Mislimo na medicinsko osebje, socialne delavce in terapevte, negovalke in vse druge, ki skrbite za bolne in ostarele; ki nemočnim lajšate bolečine in preizkušenim vračate upanje v posebnih zavodih, materinskih domovih, komunah, zavetiščih, zaporih in drugih podobnih ustanovah. Veselimo se vseh redovnih skupnosti, združenj, gibanj in drugih skupin, ki se prvenstveno posvečate skrbi za pomoči potrebne. V letošnjem pastoralnem letu krščanske dobrodelnosti in solidarnosti želimo, da Bog vaša prizadevanja podpre z novimi poklici. Zahvaljujemo se duhovnikom, ki skrbite, da je v vaši župnijski skupnosti organizirana oblika dobrodelnosti in da tudi sami osebno gojite dobrodelnost ter pri tem podpirate druge. Duhovnikov zgled dobrodelnosti je izjemno močna pridiga, saj pričuje za Božjo ljubezen in je najučinkovitejša pot, da Beseda pride v srca oddaljenih, ranjenih in izključenih. Je živa beseda srca, ki ponazarja Božji odnos do človeka. Apostolsko oznanjevanje je bilo zato tako učinkovito, ker so "njihovo oznanjevanje spremljala znamenja". (Mr 16,20) Posebno zahvalo izrekamo tistim, ki za širjenje dobrote med ljudmi darujete svoje moči, darove in čas v različnih dobrodelnih organizacijah po župnijah. Hvala tudi vsem bolnikom in trpečim, ki sprejemate in Bogu darujete preizkušnje in trpljenje za blagoslov drugih ljudi, ki so morda prav tako v hudih stiskah, a so izgubili vero in upanje, ker jih nihče ne mara. Hvala vam, ker veliko molite za nas vse in svojo navidezno nemoč spreminjate v najvišjo moč ljubezni do Boga in bližnjega.

Gospodarska kriza, ki se na različne načine dotika velikega števila prebivalcev naše domovine, naj bo za vse, še posebej za katoličane, spodbuda, da bomo vneti zagovorniki tistih, ki se jim godijo krivice, obenem pa verodostojni pričevalci, ki znamo vero prenašati v vsakdanje življenje. K temu nas še posebej nagovarja postni čas, ki je pred nami. Smisel posta namreč ni samo v odpovedi, pač pa dobi odpoved polni smisel v dobrodelnosti in delih usmiljenja, ko to, čemur smo se odpovedali, darujemo tistim, ki imajo manj, in postajamo solidarni z vsemi, ki so v stiski.

Slovenci smo že velikokrat pokazali, da imamo posluh za človeka v nesreči in stiski. Tega si želimo tudi v prihodnje. Ko bomo radi delili, kar imamo, poslušali s srcem, se vživljali v stisko drugega ali darovali s prostovoljnim delom bližnjemu nekaj svojega časa in sposobnosti, bomo uresničevali besede apostola Pavla, ki smo si jih vzeli za vodilno misel letošnjega leta: "Nosite bremena drug drugemu in tako boste izpolnili Kristusovo postavo". (Gal 6,2) Za zglede velikodušne in dejavne krščanske ljubezni do bližnjega se vam zahvaljujemo in vas spodbujamo, da na tej poti skupaj vztrajamo in še z večjo požrtvovalnostjo verodostojno pričujemo sodobnemu svetu, da Duh Božje ljubezni oblikuje naša srca in vodi naša dejanja dobrote in solidarnosti. K nam se bo spet povrnilo izgubljeno zaupanje in čutili bomo, da smo povezani z Bogom in med seboj bolj varni na poti v prihodnost. "Milost Gospoda Jezusa z vami vsemi". (1 Kor 16,23)

slovenski škofje

Kratke

Podatki o vpisih na slovenske goriške šole

Vsakoletni vpisi predstavljajo za učno osebje in odgovorne, pa tudi za širšo slovensko skupnost, pomemben mejnik. Analiza številk lahko marsikaj pove o življenjskem utripu manjšine, o težnjah in privlačnosti šolske ponudbe oz. izbire pouka v slovenskem jeziku.

V goriški pokrajini si šolsko populacijo od vrtca do vključno nižje srednje šole delita dve večstopenjski šoli s sedežema v Gorici in Doberdobu, vse višješolske smeri pa domujejo v središču v Puccinijevi ulici.

Goriške vrtce bo v naslednjem šolskem letu obiskovalo 454 malčkov, od teh jih bo v prvih letnikih 138. V osnovni šoli bo 589 učencev, od teh bo prestopilo šolski prag 114 otrok. V primerjavi z lanskoletnimi podatki ne bo večjih pretresov, beležiti gre porast vpisov v romjanski vrtec, romjanska šola pa bo imela le en prvi razred.

Na obeh nižjih srednjih šolah, in sicer na goriški Ivan Trinko in doberdobski, se slika bistveno ne bo spremenila. Novih nižješolcev bo naslednje leto v Gorici 59, letos jih je v prvem letniku 56, v Doberdobu pa 31; letos jih je 39.

Vsakoletna bolj ali manj boleča ugotovitev je vezana na osip, do katerega pride pri vpisovanju z nižje srednje šole na višjo. Na doberdobski nižji srednji šoli se je 23 dijakov (vseh tretješolcev je bilo 28) odločilo za nadaljevanje pouka na slovenskih šolah. V Gorici je bil osip večji. V tretjem letniku je letos 58 dijakov, od teh jih bo nadaljevalo pouk na naših šolah le 41.

Pozitivna nota pa je v tem, da bodo dijaki precej enakomerno porazdeljeni v prvih letnikih vseh smeri, 13 jih bo na humanističnem, 15 na znanstvenem, 10 na klasičnem liceju, 13 na trgovskem, 14 na industrijskem in 5 na poklicnem zavodu.

Razstava fotografskih portretov v Galeriji 75 na Bukovju

V soboto, 26. februarja, je bilo v Galeriji 75 na Bukovju odprtje razstave portretov Tihomirja Pinterja. Razstavo sta priredila Skupina 75 in KD Briški grič; odprta bo do 8. marca. Umetnika je predstavila Katerina Brešan, ki je poudarila, da je Pinter s svojim umirjenim, nevsiljivim pristopom zajel naravo vsakega osebka, saj se mu je znal približati. Njegovi portreti gledalca popeljejo v svet slovenskih likovnikov, glasbenikov in književnikov. To je nekakšen sprehod med protagonisti sedanjosti. Med portretiranci so Dubravka Tomšič, Dane Zajc, Drago Jančar, pesniki Pesmi štirih, Saša Vuga in Milan Jesih, Svetlana Makarovič in Irena Grafenauer. Posebna stena je namenjena zamejskim ustvarjalcem, saj ima Pinter s Slovenci, ki živijo v zamejstvu in čutijo pripadnost slovenskemu narodu, čisto poseben odnos. Na njegovih fotografijah so Roberto Nanut in Paskval Zuanella, Vinko Beličič in Boris Pahor, Edi Žerjal in Andrej Kosič, da omenimo le nekatere.

Razstava je bila del programa Prešernove proslave, na kateri so prireditelji slavnostni nagovor zaupali odgovornemu uredniku tednika Mladina Gregi Repovžu. Na večeru so tudi nagradili učence, ki so sodelovali na likovnem natečaju Babica pripoveduje. Društvo ga je priredilo četrto leto med pobudami etnografskega muzeja Brincelj. S slovensko pesmijo je praznik obogatil kvintet Kvartin.

Deželni odbornik De Anna se je seznanil s potekom obnovitvenih del Rubijskega gradu

Rubijski grad bo kmalu ponovno pridobil nekdanji videz. Pred leti si je obsežno posestvo, ki je vključevalo tudi razvaline srednjeveškega gradu v Rubijah, kupil priznani domači podjetnik Venko Černic. Njegova družina že stekleniči vrhunska vina, ki jih proizvajajo z vinogradov v sovodenjski občini, grajsko posestvo pa bo postalo hotel visoke kategorije. Včeraj popoldne si je gradbišče, ki počasi a vztrajno vrača objektu zgodovinski sijaj, ogledal tudi deželni odbornik za kulturo Elio De Anna, ki ga je spremljal deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec. V Rubijah so ju sprejeli sam Venko Černic in arhitekt Roberto Raccanello, ki velja za pravega izvedenca na področju obnavljanja starih utrdb.

Dežela FJk je v minulih letih že sofinancirala prve sklope obnovitvenih del rubijske graščine. Sklad iz deželnega zakona, ki financira tovrstne posege, pa je že drugo leto zapored na ničli. Deželni odbornik De Anna je pohvalil podjetniško pobudo in zagotovil svoje zanimanje, zato da bo projekt ob prvih finančnih razpoložljivostih ponovno deležen pozornosti. Poudarjen je bil tudi pomen ohranjanja bogate zgodovinsko-arhitektonske dediščine, ki predstavlja pomemben gospodarski vir za celotno območje.

Pust na Goriškem

Tudi letos se bodo pustne šeme zbrale v Sovodnjah pod ogrevanim šotorom. Društvo Karnival obljublja veliko zabave. V petek, 4. marca, bo ples s skupino Spring, ki izvaja glasbo iz osemdesetih let in DJ-jem Stanetom. V soboto, 5. marca, bodo za zabavo poskrbeli na Goriškem dobro poznani The Maff. V nedeljo, 6. marca, bo popoldne pustni sprevod, na kateri bodo sodelovale godba Viktor Parma iz Trebč in mažoretke. Za nagrade se bodo potegovale skupine (gasilci iz Šempetra, društvo žena iz Vrtojbe, Opatje selo, društvo Skala iz Gabrij, združenje staršev šole iz Nabrežine, Šempolaj, združenje staršev iz Romjana, osmica pri Mačku, Prosek – Kontovel) in vozovi (Briški grič iz Števerjana, K. U. D. Šempeter, O. Župančič iz Štandreža, Štmaver, Sedegliano, Sovodnje, Križ in Praprot). Po sprevodu bo maske na plesišče zvabila skupina Happy day. Pustovanje se bo v Sovodnjah letos nadaljevalo tudi na pustni torek. Popoldne bodo na svoj račun prišli otroci. Za njihovo zabavo bodo poskrbeli tudi animatorji. Zvečer pa bo ples z DJ-jem Stanetom in presenečenje za vse ženske, ker je pustni torek ravno na dan žena. Spet bo s pustovanjem povezana tudi loterija. Srečnež, ki bo izžreban za glavno nagrado, bo lahko odšel na lepo potovanje. / Bee

PD ŠTANDREŽ Ob dnevu slovenske kulture

Ljubite Prešerna!

"Ljubiti Prešerna se pravi ljubiti svobodo misli in besede, svetovnega nazora in vere. (...) Spoštovati Prešerna-pesnika in Prešerna-človeka se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. (...) Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak, tudi najmanjši izmed nas". Te besede je med drugim izrekel Oton Župančič davnega 7. marca 1926 mariborski mladini; plemenite misli so v svoji sporočilnosti večne, zato so želeli člani Prosvetnega društva Štandrež prav z njimi končati prireditev ob dnevu slovenske kulture in z velikim predstavnikom moderne vzklikniti: Ljubite Prešerna! Žlahtno in z zanosom so izzvenele iz ust igralke Majde Zavadlav. Na večeru je zares zavel Prešernov duh – večkrat se namreč na takih proslavah prireditelji vztrajno izogibajo Prešernovi poeziji! – in se je oglasila vsa njegova veličina. Proslava je bila zasnovan v klasičnem slogu, toda igralec in režiser Jože Hrovat, ki je tokrat prvič nudil strokovno pomoč pri tem, jo je izpeljal uglajeno, harmonično, tako da so se točke sporeda prelivale druga v drugo in se izoblikovale v prijetno zaokroženo celoto. Tako je praznik ob dnevu slovenske kulture v petek, 25. februarja, v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu z domačimi izvajalci presegel "vaške okvire". Ob milih zvokih citer, na katere je Marta Zorn ubirala Mozartovo melodijo, so se oglasili stihi Prešernovega mota "Sem dolgo upal in se bal...", ki jih je občuteno recitiral član dramskega odseka PD Štandrež Matej Klanjšček. S soigralko Vanjo Bastiani sta ob hudomušno iskrivi, živi interpretaciji Prešernove pesmi Od železne ceste podarila občinstvu pravi drobceni dramski utrinek, v katerem je bilo razbrati nevsiljivo režiserjevo hotenje po čim bolj izrazitem razbiranju pesnikovih besed. Pred to izvajalsko iskrico sta MePZ Štandrež in župnijski otroški zbor Štandrež pod vodstvom Mojce Sirk ubrano zapela Prešernovo Zdravljico, po kateri je stopil pred mikrofon dobro poznani kulturni delavec, režiser Janez Povše, ki je izrazil veselje zaradi štandreškega povabila, "da smo spet prijateljsko skupaj" ob siju velikega Prešernovega duha. V poetičnem slogu, ki zaznamuje vse njegove nagovore, se je Povše zaustavil pri žlahtnih Prešernovih mislih, presevajočih iz Zdravljice, ene izmed "osrednjih pesmi, ki nam je tako draga". "Zdravljica pozdravlja, zdravljica želi zdravja, nagovarja v radostnem razpoloženju in z iskrenim namenom", je poudaril govornik. Tudi nas, sedaj, tukaj.

Foto DP

"Prešeren je bil velik pesnik, veliko je bilo njegovo srce in srce govori jasne in enostavne besede, srce ne zapleta, ne sprevrača misli in jim ne daje zakritih pomenov". Ob svetlem pesnikovem sporočilu je Povše spomnil tudi na njegova huda in boleča razočaranja nad resnico sveta. Pri tem se je vprašal, zakaj je v svetu vse tako hladno, mrzlo, če vsak nosi svetlobo v sebi? V tem našem času, "ko nam kraljuje brezdušna ekonomija, ko se v nas vsiljujejo le materialne vrednote in ni posluha za duhovnost, ni posluha za naše težave in osamljenost", moramo vseeno s pesnikom upati v boljšo prihodnost in v to, "da koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan..." In ob praznovanju slovenske kulture, "tiste resnične, ki nas plemeniti, " misliti tudi na blagor drugih, kot nam sporoča pesnik, s čigar verzi iz Zdravljice je Povše končal svoje razmišljanje. Na odru so se nato spletali vezana in nevezana beseda, petje, Prešernova "ponarodela" Luna sije in koroška Drumelca, pa tudi glasbena trenutka, ki sta ju ustvarila gojenca SCGV Emil Komel iz Gorice, Diana Berte' na kitaro in Andrej Devinar na harmoniko. Na povabilo Majde Zavadlav so se na oder zgrnili mali pevci in prisluhnili, kako je imel Prešeren rad otroke in kako je vse razdajal, predvsem seveda svojega duha, tako da smo mi sedaj ob njegovih pesmih bogatejši.

Pevske trenutke so sklenili prav otroci štandreškega župnijskega zbora, ki so pod vodstvom mlade Lucrezie Bogaro in ob klavirski spremljavi Tiziane Zavadlav zapeli dve pesmici.

Prireditev se je po ustaljeni slovenski navadi končala z zdravico ob žlahtni kapljici.

Iva Koršič

Seja rajonskega sveta Sveta Gora-Placuta

O prihodnosti teh občinskih organov

Četrtkova seja rajonskega sveta mestnega okrožja Sveta Gora–Placuta je bila skoraj v celoti namenjena vprašanju reorganizacije obsega rajonskih svetov, ki jih je deželni zakon po novem omejil na štiri enote. Po dolgem času so se seje udeležili skoraj vsi člani sveta; to dokazuje, da je problem zelo občuten.

Rajonski predsednik Karlovini je že uvodoma predstavil zahtevo goriškega odbornika Gentileja, da rajonski sveti sami izrečejo svoje predloge. Svoje izvajanje je Karlovini končal s predlogom, da bi Sveto Goro–Placuto povezali z okrožjem Stražice, s Podgoro in z Oslavjem-Pevmo-Štmavrom. Na osnovi podobnih kriterijev, ki so čisto aritmetični, je osnoval tudi ostala tri okrožja.

Tako zasnovani predlog je odločno zavrnil rajonski svetnik Slovenske skupnosti Miloš Čotar, ki je artikulirano in stvarno postavil upravi vrsto vprašanj, ki ostajajo brez odgovora. Kot znano – je povedal Čotar – spada goriška občina v območje izvajanja zakona 38/2001. "Leta 2008 je Romolijeva uprava dejansko omejila izvajanje 10. člena omenjenega zakona na tri rajonske svete, in sicer na Štandrež, Podgoro in Pevmo-Oslavje-Štmaver. To odločitev je v celoti povzela deželna vlada, kar priča vsebina Tondovega dekreta decembra istega leta. Ta namreč izrecno našteva sedanje "slovenske" rajonske svete, kar nas postavi pred bistveno vprašanje: kako misli občina ohraniti neokrnjeno raven zaščite v primeru, da se na novo razdelijo in začrtajo okrožni sveti, je opozoril rajonski svetnik Miloš Čotar. "Ker na ta vprašanja ni primernih odgovorov – je dejal predstavnik Slovenske skupnosti - je lahko predlog slovenske stranke in njenih izvoljenih predstavnikov samo eden: ohraniti kolikor toliko nespremenjene tri "slovenske" rajonske svete, četrti pa naj bo Ločnik, tudi zaradi prisotne komponente furlanske jezikovne skupnosti. Za ostalo ozemlje pa naj neposredno skrbi županstvo, saj gre za središče mesta in bližnjo okolico". Čotarjev predlog ni naletel na pretirano odobravanje, vendar nihče od prisotnih očitno ni bil sposoben predstaviti nobenega prepričljivega ali vsaj logično utemeljenega predloga.

Rajonski svetnik Čotar je svoj načrt naslonil na izvajanje deželnega (in občinskega) svetnika Gaetana Valentija, ki je v razpravi v deželnem svetu neposredno omenil vprašanje spoštovanja slovenskega zaščitnega zakona in s tem tudi utemeljil naknadno sprejeti amandma, ki je goriške rajonske svete ustalil na štiri enote.

KULTURNI DOM Komigo

Obuditev starih avstro-ogrskih časov

Trijezični festival komičnega gledališča Komigo, ki ga prirejata goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja, v sodelovanju z ZSKD, združenjem Terzo Teatro iz Gorice in deželo FJK ter pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajine, SKGZ in Fundacije Goriške hranilnice, je v sredo, 16. februarja, ponudil v ogled predstavo I titoli dell'imperatore (Cesarski naslovi) v barvitem tržaško istrsko beneškem narečju, v katerem so slovanske, germanske pa še kake druge jezikovne primesi. Predstava je povzeta po eni izmed pripovedi zbirke Maldobrie, ki sta jih napisala tržaška komediografa Lino Carpinteri in Mariano Faraguna, nastala pa je kot produkcija Gorizia Spettacoli in gledališke skupine Gruppo Teatrale per il dialetto, ki jo je ustanovil igralec in režiser Gianfranco Saletta in ima predvsem namen ohranjati živo sporočilnost narečja. Uprizoritev se vrača v avstro-ogrske čase, ko so vojaki različnih narodnosti morali služiti v vojski habsburške monarhije in ko je bila pozornost osredotočena na cesarsko družino, njene člane in njihove življenjske zgodbe. Marsikdo si je tedaj štel v čast, da je služil cesarju. Zelo ponosen na to, da se je kot predstavnik avstro-ogrske mornarice udeležil na Dunaju pogreba cesarja Franca Jožefa, je tudi protagonist predstave, stari kapetan Francesco Coglievina z vzdevkom Barba Checo, ki izrablja vsako priložnost, da lahko s ponosom podrobno pripoveduje o tem dogodku. V svojem značilnem igralskem slogu, ki so mu sicer leta odvzela nekaj prožnosti, ga je odigral Gianfranco Saletta. Ob sebi je pri tem imel bolj ali manj učinkovito oporo ostalih igralcev. Kljub nekaterim duhovitim, komičnim utrinkom se predstava ne more izogniti ponavljanju in dolgoveznosti. Tudi odmor med enim in drugim delom, ki se kot prvi začenja z nekakšno igro v igri v stilu nekdanjih potujočih komedijantov, ne pripomore k čvrstosti celote. Vsekakor je tudi drugo srečanje s komičnim gledališčem zabeležilo množico gledalcev, čeprav so si Goričani to predstavo lahko že ogledali lani avgusta v prelepem okolju parka Coroninijevega dvorca na nekdanjem Cingrofu.

Foto A. Divo

IK

Goriška pokrajinska in občinska kozulta za Slovence

Posvet ob 10-letnici zaščitnega zakona

V četrtek, 24. februarja, sta goriška pokrajinska in občinska konzulta za Slovence priredili posvet ob 10. obletnici zakona 38/01 za zaščito Slovencev v Furlaniji Julijski krajini. Okrogla obletnica je bila nedvomno primeren trenutek za poglobljeno analizo in razpravo o novostih, ki jih je zaščitni zakon prinesel. Potek posveta sta vodila in koordinirala predsednika obeh konzult, Peter Černic in Ivo Cotič. K obravnavi tematike pa so bili poklicani predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar, podpredsednik Livio Furlan ter goriška člana Damjan Paulin in Livio Semolič, župan občine Gorica Ettore Romoli ter izvedenec za jezikovne manjšine William Cisilino. Da je bilo zanimanje precejšnje za pomembno obletnico, pa tudi za vsebino srečanja, je pokazala številna udeležba publike, med katero gre omeniti, poleg predavateljev, predstavnike novogoriške občine, podžupana Mitjo Trtnika ter člana komisije za mednarodne odnose Štefana Cigoja, županje iz Števerjana, Sovodenj ob Soči in Zagraja, pokrajinskega odbornika Marka Marinčiča, pokrajinskega svetnika Marka Jarca, občinskega odbornika Stefana Cerette ter več slovenskih občinskih svetnikov iz Gorice, Sovodenj ob Soči in Števerjana.

Ivo Cotič in Peter Černic (foto DPD)

Po uvodnih posegih Černica in Cotiča je pozdrav pokrajinske uprave prinesla pokrajinska podpredsednica Roberta Demartin. Nato je okrogla miza zaživela; na njej je najprej spregovoril predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar. Poudaril je, da se zakon 38/01 izvaja dobro in da je bila odobritev sad posebnih mednarodnih in državnih razmer, ki so se ustvarile v tistem obdobju. Še posebno so k temu pripomogli nova evropska zakonodaja za zaščito manjšin in tragični dogodki na Balkanu. Neizpolnjeni ostajajo še določbe glede vidne dvojezičnosti in vračanja nepremičnin ter glasbeno šolstvo. Glede na to, da se je v tem času povsod izboljšalo ozračje odnosov med Slovenci in Italijani, pa bo v prihodnje mogoče tudi na tem doseči določene pozitivne premike.

Livio Semolič, pokrajinski predsednik SKGZ, se je v svojem posegu osredotočil na vprašanje vračanja nepremičnin, še posebno kar se tiče goriškega Trgovskega doma. Pri tem je tudi on podčrtal novo klimo, ki je pozitivna osnova za uvajanje zaščitnih norm. Pri vračanju imovin je največ težav pri javnih ustanovah, ki svoje pristojnosti ne izvajajo. Obenem se tudi vsi zainteresirani subjekti za Trgovski dom ne zanimajo, kot bi bilo treba. Še posebno ne, če upoštevamo, da je v zakonu poudarjena namembnost prostorov za slovenske in italijanske kulturne in znanstvene ustanove. Od javnih ustanov je potrebno pohvaliti delo, ki ga je opravila Dežela FJK.

Livio Furlan, podpredsednik paritetnega odbora in nekdanji župan v Ronkah, je svoj poseg usmeril predvsem v pomembnost pristopa javnih uprav. Prisotnost Slovencev so v Ronkah začeli ceniti že pred izglasovanjem zaščitnega zakona. Z vstopom v veljavo le- tega pa se je stanje še izboljšalo. Kot negativno je ocenil izkušnjo v prvem paritetnem odboru, medtem ko je v tem mandatu bistveno boljše. Pri izvajalnih odlokih je vsekakor pomembno, da se spoštuje volja javnih ustanov in da ne pride do vsiljenih odločitev.

Ettore Romoli, župan občine Gorica, je poslušalcem povedal, kako je leta 1994, ko je bil senator, vložil osnutek zaščitnega zakona. Danes z zadovoljstvom ugotavlja, da je bil precej sličen sedanjemu zakonu. V svojem posegu je tudi on podčrtal novo, pozitivnejše ozračje ter spremenjeni mednarodni kontekst.

Damjan Paulin, goriški član paritetnega odbora, je poudaril problem izvajanja zaščitnega zakona v mestnih središčih Trsta, Gorice in Čedada. Kot primer je navedel mesto Gorica, v katerem se je vidna dvojezičnost uveljavila tam, kjer je itak že bila, obenem pa je iz izvajanja 10. člena izostal severni del mesta, kjer so osrednje organizacije in ustanove goriških Slovencev. To je žalosten podatek, predvsem ker zakon 38/01 nikomu ničesar ne vsiljuje.

Wiliam Cisilino je najprej omenil zgodovinsko tradicijo dobrih odnosov med Furlani in Slovenci. V svojem izvajanju je naštel vse, kar so v raznih obdobjih pomembni člani furlanske skupnosti naredili v prid Slovencem. To se je zgodilo tudi pred sprejetjem zaščitnega zakon 38/01. Ustavil se je pri pomembnosti deželnega statuta, ki sicer omenja zaščito narodnih in jezikovnih kultur, vendar je to napisano preveč splošno. Zagovarjal je pomebnost težnje k popolnemu izvajanju določil zakona; to je danes mogoče le preko izvajalnih odlokov, saj za spremembo in izpopolnitev zakonskega besedila v tem trenutku ni primernega političnega ozračja na državni ravni. Problem je tudi politična volja sedanje deželne uprave.

S tem posegom se je končal prvi del okrogle mize in se je začela razprava, v katero sta med drugimi posegla pokrajinski odbornik Marko Marinčič ter Feliciano Medeot, ravnatelj društva Filologica friulana. Prvi je omenil, kako je sedanja goriška uprava postavila večjezične napise na vse višje srednje šole v Gorici, drugi pa se je zaustavil ob pomembnem delu furlanske duhovščine pri spoštovanju kulturnih razlik; še posebno se je pri tem izkazal msgr. Faidutti.

JČ

OŠ J. Abram iz Pevme / Ob dnevu slovenske kulture

Srečanje s slikarjem

Navada je, da učenci OŠ Josipa Abrama v Pevmi proslavijo slovenski kulturni praznik ob srečanju z ustvarjalcem. Letos je bil z nami goriški slikar Andrej Kosič. Umetnik je bil gost na naši šoli že leta 2004, ko je imel tudi delavnico in nam pustil v spomin nekaj svojih akvarelov, ki so zagledali luč prav takrat med šolskimi klopmi. Sedaj jih lahko občudujemo v računalniški sobi. Slikar se je tako vrnil v Pevmo po sedmih letih, in sicer v torek, 22. februarja, in tudi tokrat ni razočaral. Po kratkem kulturnem programu, ki so ga izvedli nekateri učenci iz 3. razreda in učenke iz 5. razreda, je učiteljica Lidija izrekla slikarju dobrodošlico, na kratko ga je predstavila in vodila pogovor z učenci, ki so radovedno spraševali umetnika. Izvedeli smo marsikaj zanimivega. Gospod Andrej je vzljubil slikarstvo že kot otrok. V 5. r. osnovne šole je za neko risbo s svinčnikom dobil priznanje. Ilustriral je besedilo nareka. Spodbuda seveda dobro de in nas polni z elanom. Tako je bilo tudi z malim Andrejem. Muza njegovega ustvarjanja je narava. Posebno priljubljen mu je kraški svet, ko rdi in rumeni ruj in narava postane ena sama poezija edinstvene lepote. Umetnik rad slika tudi briške griče, stilizirane človeške figure, goriško okolico. Uporablja različne tehnike, a najraje ima akvarel. Pri slikanju najprej uporablja svetle barve, ki se potem razlivajo s temnejšimi. Povedal nam je, da pri akvarelu uporablja dve tehniki, barvanje na moker in suh papir. Izpod njegovega čopiča je izšlo že več kot 1000 slik. Pred časom so nekaj njegovih slik ukradli, ko so bile na vlaku namenjene v italijanski kraj na razstavo. Neveden kupec nekaterih izmed teh je po nekaj letih prišel do g. Kosiča, da bi jih overovil s podpisom. Umetnik nam je povedal, da najraje ustvarja pozno zvečer, ponoči ali zgodaj zjutraj, ko je sam. Pri delu ne mara ljudi okrog sebe. Počutili smo se počaščene, saj sta dve novi sliki prikukali na dan prav pri nas, na tem lepem srečanju. Odprli smo likovno delavnico. Mali umetniki so se pomerili v slikanju in skušali prikazati umetnine, podobne tistim našega slikarja. "Pridni so", je rekel g. Andrej. Kosič ima za seboj neskončno število razstav. Zadnjo smo si ogledal v KD v Gorici v ponedeljek, 13. februarja. Andrej Kosič je začel razstavljati na Goriškem, nato se je njegova dejavnost razširila po Italiji, Sloveniji, takratni Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Belgiji, Luksemburgu, Poljski, Turčiji, Malti, Avstraliji in Japonski. Hitro je minil čas, učenci so ponosno pokazali slikarju svoja dela. Pred slovesom so mu še zapeli pod vodstvom učiteljice Marte Ferletič. Še skupna fotogafija, skromen šopek v dar. Vsi smo bili prijetno presenečeni in veseli. Hvala, g. Kosič, za ta lepi obisk! Naj povemo še, da je slikar nono naše učenke Valentine iz 5. razreda.

Ob tem lepem dogodku moramo zabeležiti manj veselo vest. V sredo, 16. februarja, smo imeli v pevmski cerkvi ganljivo mašo zadušnico ob 2. obletnici smrti mame Tiziane - Titti, ki nas je prezgodaj zapustila po kratki bolezni prav 16. februarja. Pred smrtjo si je mama Titti želela, da bi ljudje v njen spomin darovali za nakup računalnikov na naši šoli, in tako se je tudi zgodilo. Zahvala naj gre njej in vsem dobrim ljudem, ki so njeno željo upoštevali, tako da imamo sedaj tudi v pevmski šoli računalniško sobo. Pri maši, ki jo je daroval domači župnik Marijan Markežič, so sodelovali učenci s petjem in mala hčerka Ilarija s součenkami z branjem misli, berila, prošenj in zahval.

(-ja)

Obvestila

Drustvo Tržič organizira v marcu tri srečanja s slovensko knjigo. 3. marca bo - v sklopu il Giovedi' del libro - v občinski knjižnici ob 18. uri predstavitev Slovarja elektronike Karla Mučiča in Marjete Humar; večer bosta vodila Rudica Požar in Fabio Scropetta. 11. marca bo ob 18. uri v knjigarni Rinascita predstavitev pesniške zbirke Liliane Visintin Preden luna izpuhti. 26. marca bo ob 18. uri v knjigarni Rinascita na vrsti Miro Tasso s knjigo Un onomasticidio di Stato.

Zveza slovenskih kulturnih društev, Kulturni dom Gorica in Športno združenje Dom - Gorica vabijo na otroško pustno rajanje, ki bo v torek, 8. marca 2011, od 15. do 18. ure. Ob izbrani glasbi bodo otroke zabavali čarodej Alex in animatorke, ki bodo z malčki plesale, pele in igrale razne igre. Vstopnina znaša 1 evro, mamljive bodo tudi nagrade izžrebanih vstopnic. Vabljeni vsi v Kulturni dom v Gorico na veselo pustno rajanje!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem izleta v Koper, da bo 12. marca odpeljal prvi avtobus iz Gorice s trga Medaglie d'oro ob 7.50, nato s postanki pri vagi, v Podgori pri športni palači in v Štandrežu pri bankah blizu telovadnice. Drugi avtobus bo odpeljal ob 8. uri iz Štandreža izpred Čedajske banke blizu telovadnice, nato s postanki v Sovodnjah, na Poljanah, v Doberdobu in Jamljah. Priporoča se točnost!

PD Štandrež prireja šestdnevni društveni izlet Italija - Črna gora od 9. do 14. aprila 2011. Program predvideva: Loreto, Monte Sant'Angelo, San Giovanni Rotondo, Alberobello, Matera, Bari, Bar, Kotor, Lovčen, Cetinje, Bečiči, Dubrovnik, Međugorje, Čitluk in Mostar. Informacije: 0481 20678 (Božo) ali 347 9748704 (Vanja).

Velikonocno potovanje s Krutom v "Baltske prestolnice" od 21. do 26. aprila z obiskom Vilniusa, Rige in Tallina. Informacije na sedežu Kruta, Ul. Cicerone 8/B, tel. 040/360072.

KRUT vabi na cvetlični sejem Euroflora, ki se bo odvijal v Genovi od 25. do 26. aprila. Informacije na sedežu Kruta, Ul. Cicerone 8/B, tel. 040/360072.

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: Misijonski krožek Rojan, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040 362120, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 4.3.2011 do 9.3.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob četrtkih in sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 4. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 6. marca (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 7. marca (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Kratke zgodbice - Obvestila.

Torek, 8. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 9. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pust, pepelnica, post - Izbor melodij.

Te dni sta na svet privekali dvojčici Emma in Livia, ki sta razveselili tudi nono, gospo ***SONJO iz Katoliške knjigarne****. Ob tem veselem dogodku ji čestitamo in deklicama želimo srečno na življenjski poti!*

UREDNIŠTVO in UPRAVA NOVEGA GLASA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Koncertna sezona 2010-2011

VOKALNA EKSTAZA

Perpetuum jazzile

Tomaž Kozlevčar, *umetniški vodja*

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 3. marca 2011, ob 20.30 - RAZPRODANO
ponovitev v sredo, 13. aprila 2011, ob 20.30

predprodaja vstopnic na tel. 0039 0481 531445
info@kclbratuz.org

Cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin v Milanu

Prisrčno doživetje med milanskimi rojaki

Možnost vsakdanjega pogovarjanja, petja, igranja v slovenskem jeziku je v zamejskem prostoru nekaj tako samoumevnega, da marsikdaj vzbuja pasiven odnos in vtis rutinskega obnavljanja nekega kulturnega obreda. Obisk pri rojakih, ki živijo daleč od rodnega kraja, pa je vedno dragocena priložnost za pogled z distance, ki povrne vsakemu izrazu narodne pripadnosti izvirno vrednost, vsaki domoljubni besedi realno težo.

Foto Z. Vidau

To doživetje je v nedeljo obogatilo člane cerkvenega pevskega zbora Sv. Jernej z Opčin, ki so se odpeljali v Milan, kjer so s petjem oblikovali mesečno mašo in prireditev ob Dnevu slovenske kulture pri slovenski skupnosti italijanskega velemesta. Enodnevno gostovanje je nastalo na pobudo štandreškega župnika Karla Bolčine, ki je povabil openske pevce zaradi številne prisotnosti Tržačanov v milanski slovenski skupnosti in ker meni, da je zbor sposoben ponuditi kakovostne izvedbe. Pevci so izpolnili njegova pričakovanja in so prevzeli vernike in publiko z dvojnim nastopom, najprej s slovesnim pevskim in instrumentalnim oblikovanjem maše, ki jo je daroval koprski škof msgr. Metod Pirih, nato s petjem v moški in mešani zasedbi na prireditvi ob Dnevu slovenske kulture, ki jo je kot recitator povezoval urednik Radia Ognjišče Matjaž Merljak. Zbor je vodil Janko Ban, ki je primerno izbral pesmi zamejskih in primorskih avtorjev na domoljubno tematiko, za spremljavo bogoslužja pa med drugimi skladbami Slovesno mašo 2009 za soliste, zbor, trobento in orgle Damjana Močnika.

Pevce je ob prihodu v Milan sprejela tajnica društva Slovenci v Milanu Sanja Husu, ki je predstavila delovanje skupnosti tako v prostorih cerkve in oratorija Corpus Domini v bližini znamenitega milanskega gradu kot v knjigarni Claudiana, v kateri se odvijajo kulturni dogodki za širše občinstvo, namenjeni širitvi slovenske kulture z gostovanji znamenitih književnikov, katerih dela so prevedena v italijanščino. Tokrat je most med Italijo in Slovenijo postavilo petje openskih zborov, kateremu je s posebnimi občutki prisluhnila tudi domačinka Anka Ferluga: "Posebno v teh dneh, ko nisem zdrava, je bilo zelo lepo poslušati petje openskega zbora. Tudi posredni stik z domačim prostorom me vsakič prevzame in gane, tokrat na poseben način, ker sem se rodila na Opčinah, na Brdini".

Nastopa, ki je ganil marsikatere poslušalce v dvorani, sta se udeležila tudi častni konzul Republike Slovenije dr. Gianvico Camisasca in podpredsednica društva Jasminka Mandič, ki je potem izrekla laskave besede o prisrčnem in doživetem dogodku.

PAL

Terčeljev učbenik Mati uči otroka moliti

Bog je vse naredil

V začetku je bil samo Bog; ni bilo ne solnca ne lune ne zemlje ne ljudi.

Bog je naredil solnce, ki sveti podnevi, luno, ki sveti ponoči, in vse polno zvezd. Potem je ukazal, naj bo zemlja, voda, hribi in doline. In takoj se je vse zgodilo. Bog je rekel tudi: "Naj bodo ptički pod nebom in ribe v vodi". In bili so. Nazadnje je Bog naredil še človeka.

Bog je samo rekel, pa se je vse zgodilo. On je velik in lahko vse naredi. Zato moramo Boga zahvaliti in ga radi imeti.

Starši, zdaj pa vprašujte otroka, da si bo še bolje zapomnil: 1. Kdo je vse naredil? 2. Ali je bila v začetku kakšna stvar? 3. Kdo je pa bil? 4. Kdo je prižgal solnce, luno, zvezde?

Ilustracija slikarja Josipa Srebrniča

5. Kaj je Bog še naredil? 6. Koga je nazadnje naredil? 7. Ali je Bog tudi tebe naredil? 8. Kakšen je Bog?

Kdo je vse ustvaril?

Kdo je naučil ptičice peti,
kdo jih navadil hitro leteti?
Kdo je na nebu solnce prižgal?
Kdo nam je ata in mamico dal?
- vse je naredil dobri naš Bog,
zato se zahvali mu, ljubi otrok.
(po Slomšku)

***

"Bog je vse naredil" je naslov prve kateheze v učbeniku Mati uči otroka moliti. Risba, povzetek svetopisemske pripovedi o stvarjenju sveta, primeren za otroke, vprašanja, ki jih otroku postavljajo starši in Slomškova pesem o stvarjenju sveta.

Ali danes, zato ker obstajajo različne znanstvene hipoteze o nastanku našega osončja in razvoju življenja na Zemlji, starši in kateheti ne bi smeli otrokom pripovedovati takih primitivnih bibličnih "pravljic"? O Darwinu in o tem, kako smo se razvili "iz opic", pa bo naš otrok že slišal v šoli, ko bo dovolj star.

Kaj je sploh Božje razodetje? Kako razumeti in brati Sveto pismo? Katoliška Cerkev poudarja, da Svetega pisma ne smemo brati dobesedno, ampak je potrebno za pravilno razumevanje posameznih odlomkov upoštevati tudi literarno vrsto, zgodovinsko ozadje, razlago cerkvenih očetov in cerkvenega učiteljstva. V primeru pripovedi o nastanku sveta, vsebina razodetja ni "primitivna pripoved" o nastanku sveta, ampak vera v vsemogočnost Boga. Tudi če je svet nastajal tako, kot sklepa Darwin, je bila v ozadju tega stvariteljskega procesa Božja misel. Bog ima s tem svetom načrt, zato je življenje, četudi se pogosto morda ne zdi tako, smiselno.

Menimo, da otroci niso sposobni razmišljati o stvarjenju sveta, o smislu življenja, o lepoti in veličini stvarstva, pa tudi o smrti in hudobiji? Tako prepričanje je neznanstveno. Razvojna psihologija ugotavlja, da otroci o teh vprašanjih zelo pogosto in globoko razmišljajo. Kaj bomo naredili starši in kateheti, da bomo premagali naše predsodke, stali otrokom ob njihovih iskanjih ob strani in se predali hvalnici življenja?

Bogdan Vidmar

Vi sprašujete, duhovnik odgovarja

Andrej Vončina

"Kako naj se starši obnašamo s svojimi otroki, ki po prejetju zakramenta sv. birme nočejo več stopiti v cerkev"?

Ja, zelo pogosto se srečujem s to težavo. Odgovor staršem bom skušal podati tu ob koncu.

Moderna nedelja izgleda nekako takole (povzeto po bovškem kaplanu Niku Čuku): "Današnji 'mladič' se v nedeljo zjutraj zbudi v topli sobici (centralna gori že najmanj tri ure prej), pride v pižami v dnevno sobo, si prižge televizijo, kjer je vse močno podprto s podobo (tv je po možnosti kakšen LCD z ne vem kakšno diagonalo in z ne vem kakšnim zvočnim sistemom - to itak vsi kupujejo, tudi tisti, ki nimajo denarja - pa vzamejo kredite) in na mizi ga že čaka topel kakavček. Vse je OK, dokler se ne začne prepir: 'Odpravite se hitro, ura bo kmalu 10.00'... 'Joj, pa kaj že, a ne morejo te maše prestaviti na malo kasneje? ' Potem mama vzroji na drugega sinčka, ker je mislila, da je že zdavnaj vstal, on pa še vedno (dvajset minut pred mašo) trdno spi. In v avto se odpravijo vsi z dolgimi rilci. Po možnosti se tudi starši med sabo skregajo (če seveda - to je že visok ideal - gresta sploh oba k maši). In potem 'mulo' pride v cerkev, vidi tistega župnika pri oltarju, ki ga je nekaj let moril pri 'nauku' (če so imele preostale ure nauka katehistinje) in se 'utabori' v mrzli cerkvi - nekje pri vratih zadaj, na mrzlem tlaku in ob mrzlih pogledih drugih ljudi. Če stoji zraven kak vrstnik, gotovo ne udarita kake verske debate, ampak čisto kaj drugega. Nazadnje ugotovita, da bi se isto stvar ravno tako lahko zmenila zunaj. Po obhajilu mladostnikov že ni več v cerkvi (mogoče - če vrata niso preveč glasna - gredo ven tudi med pridigo".

Kritika vsem nam, ki se z otroki ukvarjamo pred birmo. Kritika zato, ker otrokom bolj kot vsebino, zaklad vere, vsiljujemo neki legalizem, nekaj, kar morajo. Dejstvo je, da je nekaj narobe z našo 'predbirmansko' versko vzgojo, a o tem tu ne bomo razpredali, ker bo za to še priložnost. Vsem staršem, ki se sprašujete o tem, kaj storiti z otroki, ki nočejo več v cerkev, pa odgovarjam z besedami pre Tonija: "Pridigati mlademu človeku ob nepravem trenutku je pogosto izgubljen čas, če se že ne zgodi, da se grdo odzove. Po navadi te taki niti ne poslušajo, ker imajo npr. slušalke v ušesih, denar v žepu in so torej v vsem preskrbljeni. Imej potrpljenje in počakaj, da ga mine, da pride pravi čas, v katerem bo bolj dovzeten za poslušanje, ker ga bodo manj raztresale druge stvari in puhlosti. Kaj je treba medtem storiti? To, kar so počele naše mame in none - treba je ohraniti stanovanje toplo in razsvetljeno, treba je napraviti tako ozračje, ki lahko ogreje telo in srce. Prišel bo čas, ko se bo otrok vrnil in poslušal, kar mu imamo povedati. Če pa v peči ne bo našel niti malo žerjavice ali prižgane sveče in nekoga, ki bi ga čakal in bdel, molil, jokal, ne bo prišel več blizu. Isto velja tudi za Cerkev". Mnogi starši in vzgojitelji smo tako poklicani, da postanemo večji pričevalci za te naše 'pobirmance' (glej prvo številko priloge Bodi človek). Za nas je to priložnost, da prečistimo in poglobimo svojo osebno vero, svoj osebni odnos z Bogom. Gotovo je to nekaj težkega, zahtevnega, a druge izbire ni. Za to ne obstajajo neke hitre kure, ki bi jih predpisal kak zdravnik.

Za utrjevanje duha

Dekanija Štandrež bo v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in Skupnostjo družin Sončnica v bližnji prihodnosti vsak drugi četrtek v mesecu prirejala predavanja za utrjevanje duha. Prvi bo 10. marca ob 20.30 nastopil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres, ki bo govoril na temo Kristjanovo mesto v družbi. Nato bo 14. aprila znani koroški duhovnik in vodja centra Sodalitas iz Tinj Jože Kopeinig govoril o veri, kulturi in dialogu. Na tretjem srečanju bo vikar za slovenske vernike goriške nadškofije dr. Oskar Simčič spregovoril o temi Kristus da! - Cerkev ne!?

Predavanja so namenjena predvsem vsem tistim, ki hočejo razmisliti o tem času in osmisliti današnji čas, družbo in samega sebe v njej, predvsem pa prisluhniti izvrstnim strokovnjakom, ki dobro poznajo tako evangelij kot človeškega duha. Organizatorji se naslanjajo na tradicijo sorodnih večerov v Gorici iz bližnje in daljne preteklosti.

Poslanica papeža Benedikta XVI. ob svetovnem dnevu miru

Verska svoboda – pot do miru (7)

Verska svoboda v svetu

14. Končno se obračam na krščanske skupnosti, ki trpijo preganjanja, diskriminacije, nasilje in nestrpnost, zlasti v Aziji, Afriki in na Bližnjem vzhodu, še posebej v Sveti deželi, izbrani in od Boga blagoslovljeni deželi. Ko pred njimi obnavljam svoje očetovsko čutenje in jim zagotavljam svojo molitev, prosim vse odgovorne, da brez odlašanja storijo vse za dokončanje nasilja proti kristjanom, ki bivajo v teh deželah. Naj Kristusovi učenci zaradi sedanjih nasprotij ne izgubijo zaupanja, kajti pričevanje za evangelij je in bo vedno znamenje nasprotovanja. V svojem srcu premišljujmo Gospodove besede: "Blagor žalostnim, kajti potolaženi bodo ... Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, kajti vaše plačilo v nebesih je veliko" (Mt 5,4-12). Obnovimo torej "prizadevanje za usmiljenje in odpuščanje, za kateri prosimo v očenašu Boga, ko smo sami postavili pogoje in merilo za zaželeno odpuščanje. Dejansko molimo: "Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom" (Mt 6,12). Nasilja ne moremo premagati z nasiljem. Naš krik bolečine naj vedno spremljajo vera, upanje in pričevanje Božje ljubezni. Izražam tudi svojo željo, da bi na Zahodu in zlasti v Evropi, prenehali nasprotovanja in predsodki proti kristjanom, ker hočejo usmerjati svoje življenje v skladu z vrednotami in načeli evangelija. Nasprotno, Evropa naj bi se znala spraviti s svojimi krščanskimi koreninami, ki so temelj za razumevanje vloge, ki jo je imel, jo ima in jo bo imel evangelij v zgodovini. Tako bo znala izkusiti pravičnost, slogo in mir, ko bo skrbela za iskren dialog z vsemi narodi.

Verska svoboda, pot do miru

15. Svet potrebuje Boga. Potrebuje etične in duhovne vrednote, vsesplošne in vzajemne; vera lahko prispeva dragocen delež pri njihovem iskanju, pri graditvi pravičnega in mirnega družbenega reda na narodni in mednarodni ravni.

Mir je Božji dar in hkrati naloga, ki jo je treba uresničiti, čeprav ni nikoli v polnosti opravljena. Družba, spravljena z Bogom, je bliže miru, ki ni zgolj v odsotnosti vojne, še manj je sad vojne in gospodarske prevlade ali celo zvijač in spretnih manipulacij. Nasprotno, mir je sad očiščevalnega procesa ter kulturnega, moralnega in duhovnega dviga osebe in naroda, v katerem je dostojanstvo človeka v polnosti spoštovano. Pozivam vse, ki želijo biti ustvarjalci miru, zlasti mlade, da poslušajo svoj notranji glas, da bodo v Bogu našli trdno izhodišče za dosego pristne svobode, neizčrpno moč za usmeritev sveta v moči novega duha, ki ne bo ponavljal napak preteklosti. Kakor uči Božji služabnik Janez Pavel II., čigar modrosti in daljnovidnosti dolgujemo svetovni dan miru: "Predvsem je treba dati miru drugo orožje, ki ni namenjeno ubijanju in uničevanju človeštva. Potrebujemo predvsem moralno orožje, ki daje moč in prednost mednarodnemu pravu; orožje zvestobe dogovorom". Verska svoboda je resnično orožje miru, ki ima zgodovinsko in preroško poslanstvo. Verska svoboda razvija in žlahtni najglobljе kakovosti in možnosti človeške osebe, ki morejo spremeniti in izboljšati svet. Utrjuje namreč naše upanje v prihodnost pravičnosti in miru, kljub vsem hudim krivicam ter gmotni in duhovni bedi. O da bi vsi l judje in vse družbe na vseh ravneh in v vsakem delu sveta mogli kmalu izkušati versko svobodo kot pot do miru.

V političnem kotlu je kar vroče

Silovita kampanja vladajočih strank zoper Janeza Janšo

V Sloveniji se dogaja tisto, kar so napovedali na slovesnosti ob 22. obletnici nastanka Slovenske demokratske stranke, ki je bila 11. februarja v Novi Gorici. Levičarske stranke in mediji, ki jih navdihuje ali morda tudi usmerja sedanja oblast, so začele silovito kampanjo zoper Janeza Janšo in Slovensko demokratsko stranko, ki jo vodi. Poskušajo ga politično onemogočiti in mu preprečiti, da bi kot vodja opozicije zmagal na naslednjih parlamentarnih volitvah, kar sicer napovedujejo vse javnomnenjske raziskave, izvedene v zadnjem času. Janša se je najbolj zameril državnemu poglavarju dr. Danilu Türku, ki mu je na podlagi dokumentov iz državnega arhiva poskušal dokazati, da je vedel več kot drugi državljani o teroristični akciji slovenske tajne policije v Velikovcu na avstrijskem Koroškem leta 1979. Janšo zdaj obtožujejo, da laže, zahtevajo, da se predsedniku države javno opraviči, da je manipuliral z dokumenti iz državnega arhiva, ministrica za kulturo Majda Širca pa v dejanjih vodje opozicije vidi kaznivo dejanje in poziva tožilstvo, "naj razišče in ukrepa".

V občilih, vključno z javno televizijo, so na podlagi trditev v neki knjigi avstrijskega časnikarja, povzetih iz izjav hrvaško-francoskega trgovca z orožjem, Janeza Janšo začeli ponovno obtoževati, da je pri dobavljanju orožja za Hrvaško leta 1991 prejemal podkupnino skupaj s tedanjim notranjim ministrom Igorjem Bavčarjem. Oba to odločno zanikata. Janša poudarja, da je zadeva že zdavnaj končana, kar da je razvidno tudi iz zapisnikov o prodaji orožja Hrvaški in drugih dokumentov, ki jih imajo na slovenskem obrambnem ministrstvu.

Medtem pa v javnosti kroži anonimno pismo, v katerem nekdo, ki naj bi bil nekdanji pripadnik tajne politične policije, prvakom opozicijskih strank, Janezu Janši (SDS), Zmagu Jelinčiču-Plemenitemu (SNS) in Radovanu Žerjavu (SLS), grozi z umorom. Janez Janša se je na kampanjo, ki jo zoper njega vodijo stranke levega političnega bloka, pa tudi nekateri tako imenovani politični analitiki, odzval z daljšim zapisom, ki mu je dal naslov *Strah pred resnico*. Nekateri ocenjevalci političnih razmer pa poudarjajo, da sedanje kampanje in polemik sploh ne bi bilo, če državni poglavar ne bi odlikoval šefa nekdanje politične policije Tomaža Ertla, s čimer je pokazal tudi svojo politično opredeljenost. Nekateri ugibajo o tem, zakaj se Janez Janša zavzema za razčiščenje političnih razmer v Sloveniji, kakršne so bile pred tridesetimi in več leti, in so torej časovno zelo oddaljene. Zato zlasti mladih ljudi ne zanimajo. Morda iz načelnih razlogov, da bi opozicija dobila jasna izhodišča za kampanjo pred parlamentarnimi in predsedniškimi volitvami, leta 2012. Zaradi polemik, obtoževanj in najrazličnejših političnih iger, ki jih uprizarjajo politiki iz koalicijskega in opozicijskega tabora, gospodarska kriza ostaja odrinjena od aktualnih prizadevanj. Težave pa so velike in jim ni videti konca. Pripravljajo prodajo podjetij, ki imajo skupaj zaposlenih 70.000 delavcev in uradnikov, država pa je pri tem neodločna, kaj naj stori. Podjetja nimajo denarja za tekoče poslovanje, v tujini ni velikega zanimanja za odkup, in tako kaže, da bodo morali v Sloveniji po nizkih cenah prodati dobršen del narodnega bogastva. Sovražni odkup grozi tudi trgovskemu velepodjetju Mercator, živilsko industrijo Fructal pa bodo, če le mogoče, odkupili delavci te industrije in drugi prebivalci Vipavske doline.

V javnih občilih še zmeraj obravnavajo finančni zlom gospodarstva mariborske nadškofije in metropolitije. Omenjamo dvoje misli oz. trditev. Duhovnik in cerkveni teoretik dr. Ivan Štuhec se je opredelil do tega, ali naj se tudi Cerkev ukvarja z gospodarstvom. V slovenskem katoliškem tedniku Družina je zapisal: "Načeloma nikoli nisem imel ničesar proti temu, da bi se Cerkev ukvarjala z določenimi gospodarskimi dejavnostmi. Teza, da naj se Cerkev ukvarja le z duhovnimi zadevami, gmotne pa pusti pri miru, hkrati pa naj skrbi za socialno ogrožene ljudi, ne vzdrži presoje. Če hočemo delovati socialno, moramo tudi kaj pridelati". Božo Rustja, duhovnik, publicist in predavatelj iz koprske škofije, pa je polemično odgovoril tistim v Sloveniji, ki vztrajno trdijo, da je Cerkev najbogatejša ustanova v Sloveniji. V pogovoru, objavljenem v tedniku Reporter, jih je zavrnil in dejal: "Če bi Cerkev imela veliko denarja, bi se je že polastili stranki Zares ali LDS."

Časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta je za Slovenski čas, prilogo katoliškega tednika Družina, napisal komentar o deseti obletnici sprejema zakona o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji. Zapisal je tudi, "da kot sad zakona marsikdo omenja novo ozračje, ki se kljub protislovjem in težavam kaže na obmejnem območju med državama". Da se uveljavlja, je res, a je prav gotovo veliko bolj kot od zakona odvisno od konca komunizma v Sloveniji, osamosvojitve slovenske države in njenega vstopa v Evropsko zvezo ter na območje, kjer veljajo šengenska pravila in evro.

Marijan Drobež

Fakulteta za poslovne vede

Vabilo k vpisu

Fakulteta za poslovne vede (FPV), prva fakulteta nastajajoče katoliške univerze v Sloveniji, vabi k vpisu v univerzitetni program Poslovne vede.

Prednosti študija na FPV so:
- celovito in praktično znanje poslovnih ved;
- vzgoja za vrednote in družbeno odgovornost;
- delo v majhnih skupinah in individualen pristop k poučevanju;
- mednarodno sodelovanje ter dejaven stik s predstavniki slovenskih podjetij.

Okvirni prvi rok za oddajo prijav za vpis je sicer 8. marec 2011, vendar bodo prijave sprejemali do začetka oktobra 2011.

Univerzitetni program Poslovne vede na FPV

Univerzitetni študijski program Poslovne vede je akreditiran pred Svetom RS za visoko šolstvo. Program traja tri leta (šest semestrov) in obsega 180 kreditnih točk. Izvaja se kot redni študij, oblika študija pa je prilagojena tudi zaposlenim študentom. Sestavljen je po pravilih bolonjskega procesa in je mednarodno primerljiv s programi fakultet v državah Evropske unije. Število študijskih predmetov je nizko, kar študentom olajšuje pridobivanje celostne izobrazbe s področja stroke in s tem konkurenčnosti diplomantov na trgu dela. Zagotovljena je prožnost učnega procesa oziroma kontaktnih vsebin znotraj predmeta (predavanja, vaje in seminarji), kjer posamezne sklope obširnega predmeta lahko predavajo gostujoči (tuji) profesorji. Študijski predmet se končuje ob koncu semestra. Predmetnik študija vsebuje katoliški identifikacijski predmet, ki sistematično zajema krščanske religiozne, antropološke in etične vsebine. Izbirni predmeti so umeščeni v zadnje semestre študija.

Katoliški inštitut
Fakulteta
za poslovne vede

Posebnost programa je humanistični pristop k posredovanju strokovnega in praktičnega znanja, ki se dopolnjuje z vzgojo za vrednote, resnico in družbeno odgovornost. Fakulteta za poslovne vede želi bodočim diplomantom posredovati sporočilo, da je dobra poslovna odločitev le etična odločitev in da je pri poslovnih odločitvah potrebno upoštevati načelo enakosti vseh, na katere določena odločitev vpliva.

Naslov diplomanta po uspešno opravljenem študiju je univerzitetni diplomirani ekonomist. Univerzitetni program Poslovne vede daje izhodišče za začetek poklicne kariere ali nadaljevanje študija na fakultetah v Sloveniji ali tujini.

Prejeli smo

Odprto pismo predsedniku vlade RS

Spoštovani predsednik g. Borut Pahor!

Pred dobrim letom (23. januarja 2010) Vam je šest goriških društev napisalo odprto pismo in v njem ostro protestiralo proti poskusu sprejetja take pokrajinske zakonodaje, ki bi zaobšla upravičene zahteve prebivalstva Goriške regije. V pismu smo navedli tehtne argumente o nujnosti ustanovitve Goriške regije in Vas prosili za sprejem, da bi Vam tudi osebno razložili naše zahteve. Žal naša prošnja ni bila uslišana, pa čeprav ste bili izvoljeni v državni zbor prav na Goriškem. Očitno je, da imate za nas čas le ob volitvah. Nekoliko nas je pomiril Vaš pisni odgovor z dne 1. februarja 2010, kjer ste obljubili: "Zagotavljam vam, da bodo ob sprejemanju rešitev na tehtnici prednosti in slabosti posameznih predlogov skupaj z vašimi argumenti" in zagotovili "... da bomo z uspešno izvedbo tega pomembnega in nujnega projekta zagotovili vsem območjem in prebivalcem Slovenije kar najbolj optimalne pogoje za družbeni in gospodarski razvoj.... "

Na žalost je tudi tokrat bila upravičena naša bojazen, da v resnici ne boste prisluhnili našim argumentom, kot jih niste v času ustanavljanja nove državne Univerze in je zato Nova Gorica bila opeharjena. To danes jasno dokazuje zadnji predlog ministrice za lokalno samoupravo (s katerim se po njenih besedah tudi Vi strinjate), o organizaciji pokrajin po zgledu škofij, med katerimi ni Goriške, ampak le Koprska.

Sprašujemo se, kje so sedaj Vaše pred letom dane obljube, da boste pri regionalizaciji upoštevali strokovne argumente in da boste zagotovili vsem prebivalcem Slovenije kar najbolj optimalne pogoje za razvoj? Očitno je, da pri odločanju o naši usodi upoštevate le interese tistih lobijev, ki nočejo dojeti razvojnih problemov zahodne Slovenije in uničujejo njeno prihodnost. Organizirati državo le po meri cerkve jasno govori o tem, da predlagatelji zanikajo vse strokovne argumente, zanikajo zahteve civilne družbe in celo ne ločijo regije od religije.

Jezni smo, ker moramo nemočni le opazovati, da niste sami pri zapostavljanju razvojnih interesov zahodne Slovenije, posebej še degradacije Nove Gorice. Zadnji v nizu poskusov razgradnje regijskih ustanov v našem mestu je predlog zaprtja podružnice NLB, ki naj bi se združila s podružnico v Kopru. Pred nekaj meseci so začele krožiti informacije o ukinitvi Geodetske uprave v Novi Gorici in njeni združitvi s koprsko, še prej je pricurljala vest, da naj bi gledališče v Novi Gorici izgubilo status narodnega gledališča ali se povezalo s koprskim. In še bi lahko naštevali.

Siti smo načrtno zapostavljanja razvoja zahodne Slovenije v vsem obdobju samostojne Slovenije. Zato odločno terjamo, da se na Primorskem oblikujeta dve pokrajini, ena na severu, druga na jugu. Demagoške ideje o "Enotni Primorski" služijo izključno cilju osiromašenja celotne zahodne Slovenije. Kje bodo bolnišnice, kje šole, kam speljane ceste, kako se bodo urejali vodotoki, komunalne zadeve, kako se bo razvijalo gospodarstvo in vse drugo, kar terja vsakdanje življenje, so povsem strokovna vprašanja. Nosilce državne politike resno opozarjamo na grožnjo, da bo zaradi njenih zgrešenih ekonomskih, političnih in upravnih konceptov "Vstala Primorska" postala v resnici "Zaostala Primorska". Predlagana rešitev regionalizacije odpira povrhu vsega še velik politični problem, skladno z Ustavo bo na uradni ravni ustvarila od morja do Triglava tudi enotno dvojezično Koprsko pokrajino – provincia di Capodistria.

Zahtevamo dosledno spoštovanje v Sloveniji zgodovinsko uveljavljenega policentrizma, zagotovitev državnih spodbud za hitrejši razvoj ekonomskih in družbenih potencialov zahodne Slovenije, ne le zaradi naših državljanov, ampak tudi za oporo enotnemu slovenskemu kulturnemu prostoru na zahodni meji.

Za dosego navedenih ciljev si bomo pri naslednjih državnozborskih volitvah prizadevali zbrati take politične predstavnike, od katerih bomo lahko pričakovali, da bodo na državni ravni z večjo zavzetostjo zagovarjali naše interese in se borili za Goriško, enakovredno in enakopravno z drugimi slovenskimi regijami.

Podpisniki:
Društvo Humanistov Goriške - Marijana Koren, Društvo Krea - Tomaž Belingar, Forum za Goriško - Boris Nemec, Goriško društvo za kakovost bivanja - Lucija Mozetič, Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica - Vladimir Krpan, Društvo seniorjev Severne Primorske - Ivan Bašin, Društvo za Bohinjsko-goriško progo - Bernard Bratož, TIGR Goriške v imenu članov UO - Venceslava Batagelj.
Nova Gorica, 23.2.2011

Novodobna komunikacijska sredstva nesporno kraljujejo!

Število aktivnih uporabnikov mobilnikov v Sloveniji še narašča

V Sloveniji število aktivnih uporabnikov mobilne telefonije še narašča. Konec leta 2010 je namreč prodiranje aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo znašalo 103,5%, medtem ko je konec predhodnega leta znašalo 102,6%. Raste tudi prodiranje fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta.

Rast števila aktivnih uporabnikov se tako še ni ustavila, čeprav je bilo to zaradi neugodnih razmer na trgu elektronskih komunikacij morda pričakovati, je v nedavno objavljenem poročilu o razvoju trga v zadnjem četrtletju 2010 zapisala agencija za pošto in elektronske komunikacije.

Mobilni telefon očitno predstavlja skoraj nepogrešljivo telekomunikacijsko sredstvo, s katerim je uporabnik stalno dosegljiv in ima dostop do informacij. Številni zato uporabljajo tudi dva ali celo več mobilnikov za osebne in poslovne namene.

Največji mobilni operater ostaja Mobitel s 54,7-odstotnim deležem aktivnih uporabnikov mobilne telefonije. Vendar pa se je njegov delež zmanjšal, saj je konec leta 2009 znašal 56,3%.

Sledi Simobil, ki je delež na letni ravni povečal z 28,1 na 29,2%, na tretjem mestu pa je Tušmobil, ki se mu je delež zmanjšal z 8,1 na 7,9%.

Debitel je v enem letu delež povečal s 4,3 na 4,4%, Izimobil z 2,3 na 2,5%, T-2 pa z 0,8 na 1,3% vseh aktivnih uporabnikov mobilne telefonije.

Poročilo še kaže, da se je prodiranje fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta po gospodinjstvih v zadnjem letu povečalo s 67,6 na 72,3%.

Po številu priključkov fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta vodilni delež ohranja Telekom Slovenije, vendar se mu je delež v enem letu zmanjšal s 45,9 na 43,1%.

Sledijo T-2 (padec deleža z 19,7 na 19%), Telemach (dvig s 7,7 na 11,2%) in Amis (dvig z 9,6 na 10,1%).

Pogled na posamezne fiksne širokopasovne tehnologije kaže, da vodilna tehnologija ostaja xDSL, a se ji je delež na letni ravni zmanjšal z 62 na 57,6%. Sledi kabelski modem, ki se mu je delež povečal z 22,7 na 25,3%, na tretjem mestu pa je optika do doma (FTTH). Njen delež je porasel s 14,6 na 15,8%.

Pri optiki do doma je agencija konec leta 2010 naštela 78.179 priključkov, kar pomeni 11,7-odstotno rast. Vodilni, 57,4-odstotni delež ima T-2, a se mu delež zmanjšuje, medtem ko Telekom Slovenije delež povečuje in je konec 2010 znašal že 38,6%.

Agencija navaja, da operaterji zaradi gospodarske krize niso pripravljeni na obsežnejša vlaganja v izgradnjo oziroma nadgradnjo optičnih omrežij. Kljub temu naj bi se težnja rasti števila priključkov FTTH, četudi počasneje, v letu 2011 nadaljevala, saj so optična omrežja glavno gonilo razvoja trga elektronskih komunikacij.

K nadaljnji rasti števila priključkov FTTH naj bi po ocenah agencije prispevalo tudi uravnavanje optičnega omrežja oziroma razvezava le-tega.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV TRST-GORICA-VIDEM
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA
JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na koncert revije

PRIMORSKA POJE 2011

sobota, 5. marca, ob 20.30
Marijin dom, ul. Risorta v Trstu

nastopili bodo: Nonet Godovič, MoPZ Fantje izpod Grmade - Devin, MoPZ Franc Zgonik - Branik, ŽePZ Sinji galeb - Izola MePZ Slavec Solkan, ŽeAPZ Pedagoške fakultete Koper

Kratki

Politično društvo Edinost / Zaščitni zakon je tragedija

Prof. Samo Pahor je od samega začetka trdil, da je zaščitni zakon za slovensko narodno skupnost v Italiji slab. Po njegovem mnenju bi manjšina imela več koristi, ko bi svoje pravice zasledovala s pomočjo sodnih in prizivnih sredstev, nikakor ne s političnimi. Ob deseti obletnici razglasitve zakona št. 38 je namreč politično društvo Edinost priredilo v sredo, 23. februarja, v Narodnem domu v Trstu srečanje z naslovom Obračun. Predstavnik društva Pahor je v svojem nagovoru podčrtal zakonske pomanjkljivosti, zlasti pa pomanjkljivosti države Italije in njenih upravnih organov, ki niso v stanju obdržati premočrtnega ustavnega vedenja. Prav zato je društvo Edinost dne 10. februarja poslalo predsedniku re-

Foto IG

publike, predsedniku Ustavnega sodišča, predsedniku senata in predsedniku poslanske zbornice poziv, v katerem je razčlenilo ustroj zakona in pri tem ugotovilo, da gre pri zakonu, zaradi kršitve mednarodnega in italijanskega pravnega reda ter vrednot, na katerih temelji Evropska zveza, za pravo italijansko in evropsko tragedijo ter za zakonodajno kršitev temeljnih načel italijanske ustave.

Pojasnilo v zvezi s člankom o fimu Streli v Bazovici

Spoštovano uredništvo Novega glasa!
Najprej se moram uredništvu zahvaliti, saj redno spremlja delovanje in kulturne pobude Narodne in študijske knjižnice v Trstu in Feiglove knjižnice v Gorici. Prav tako so večkrat zabeležene tudi prireditve v Narodnem domu v Trstu.
V številki z dne 17.2. 2011 Novega glasa je na 11. strani zapis o predpremieri filma Streli v Bazovici, ki je bila v petek, 4.2. 2011, v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu.
Zapis o dogodku je dober in prinaša pravo sliko dogodka.
Žal je avtorja prispevka zaneslo v zadnjem stavku. Citiram.
"Zakaj so organizatorji povabili na oder tudi to oganizacijo (in ne recimo Tigra), ni jasno, domoljubja pa ne gre mešati z ideologijo"!
Najprej razlaga, nato komentar.
Na predpremiero filma je prišla s posebnim avtobusom velika skupina ljudi s Krasa, predvsem iz občin Sežana in Komen. S sabo so prinesli povečano fotografijo Frana Marušiča (enega izmed štirih ustreljenih junakov) (iz mladih let) in jo javno poklonili Narodni in študijski knjižnici. Obenem so imeli s sabo tudi šopek rož. Vse to so želeli pokloniti organizatorjem večera. Nam se je zdela njihova gesta izredno lepa in doživeta, zato so bili povabljeni na oder.
Fotografija je sedaj v arhivu Odseka za zgodovino pri NŠK v Trstu, šopek rož pa smo nesli na spomenik štirim junakom pri Bazovici, saj je bil namenjen njim.
Domoljubje je lepa vrednota, ki jo vsi skupaj želimo gojiti.
Zato je povsem neumestna pripomba, da smo mešali vrednoto domoljubja z ideologijo.
Domoljubje ZZB je enako domoljubju društva TIGR.
Lahko dodam še to: v prvi vrsti je sedel gospod Lucijan Pelicon, tajnik društva TIGR: Predsednik društva TIGR, Marjan Bevk, pa se je opravičil, ker se ni mogel udeležiti projekcije filma. Cenjeni pozdrav / Milan Pahor, ravnatelj Narodne in študijske knjižnice in predsednik Odbora za proslavo bazoviških junakov

OPČINE Finžgarjev dom

Prešernova proslava v spomin na Jožeta Peterlina

"Domovina je vsaka stran v knjigi naše preteklosti. Je krščansko izročilo naših dedov, je Beseda in pesem"- tako je pisal Jože Peterlin v razmišljanju, ki ga je po njegovi smrti objavila revija Mladika. Izraz ljubezni do slovenskega sveta, jezika in kulture je samo poetičen odsev bogate dediščine, ki jo je zapustil celotni zamejski stvarnosti kot soustanovitelj ali pobudnik Drage mladih, Slovenske prosvete, Radijskega odra, Slovenskega kluba. Njemu v hvaležen spomin je bila posvečena proslava ob Dnevu slovenske kulture na Opčinah, saj bi profesor v letošnji jeseni praznoval stoti rojstni dan. Njegove besede o zemlji, "kamor ne hodimo na izlete, ampak domov", je pomenljivo prebral vnuk Tomaž Susič, vnukinja Manica Maver pa je pripravila nastop otroške igralske skupine Tamara Petaros, ki je za to priložnost povabila občinstvo na potovanje z vlakom skozi slovenske pokrajine z besedami dvajsetih slovenskih pesnikov, med katerimi je bil tudi letošnji Prešernov nagrajenec Miroslav Košuta.

Kulturnik, časnikar in pisatelj Saša Martelanc je bil avtor letošnjega priložnostnega govora, s katerim je najprej počastil Peterlina in njegove dolgosežne zamisli, nato se je bolj kritično ozrl v napotila, ki bi morala usmerjati delovanje vseh kulturnih delavcev. Temelja vsakega načela v organizirani javnosti bi morala biti dober namen in ljubezen; prvi spodbuja namreč k spoštovanju in dialogu, druga pa daje pečat vsem vrednim naporom. Temu je govornik dodal razmišljanje o potrebi po jasno določenem konceptu državnih meja ravno zdaj, ko meja naj ne bi bilo več, saj je svoboda odprtih obzorij brez pregrad in zapornic vezana na upoštevanje določenih pravil in pravic.
Večer slovenske pesmi in besede, ki ga je povezovala Maruška Guštin, so po tradiciji oblikovali tudi openski pevci, najprej z nastopom mlajše dekliške pevske skupine Vesela pomlad, ki je zapela v zasedbi kvinteta in okteta pod vodstvom Andreje Štucin in ob klavirski spremljavi Alenke Cergol. Program proslave je obogatila praizvedba samospeva *V brezvetrju*, ki ga je po besedilu

Foto Kroma

Zore Tavčar uglasbila domačinka Mira Fabjan. Čustveno, melanholično skladbo je odpela sopranistka Mojca Milič ob spremljavi pianista Jana Grbca. Drugi, koncertni del proslave v nabito polni dvorani Finžgarjevega doma se je nadaljeval s petjem obeh openskih zborov Sv. Jernej s skladbami, ki so počastile hkrati slovenske pesnike in glasbenike. Moška zasedba je nastopila pod vodstvom Mirka Ferlana, ki je izbral tudi nekaj uglasbitev Prešernovih verzov, mešani zbor pa je v sozvočju z vsebinami večera zapel izbor pesmi na besedila Jenka, Trinka, Kosovela in Gregorčiča.
Društvo Finžgarjev dom in CPZ Sv. Jernej sta posvetila večer tudi dvajsetletnici samostojne Slovenije, uresničitvi navidezno "brezupnega upanja" mnogih, ki so v času zaprtih meja sanjali o samostojni državi. Fotografije pokrajine, mest in gradov mlade države so na projekcijah spremljale proslavo v zaporedju podob, ki so se končale s pomenljivim Peterlinovim vabilom k aktivnemu soustvarjanju prihodnostii: "Slovensko usodo krojimo vsi".

PAL

LICEJ PREŠEREN Dan slovenske kulture

Pogovor s pisateljem Dragom Jančarjem

Triindvajseti februar je bil za dijake in profesorje liceja Prešeren v Trstu prav poseben dan. Na šolo je prišel Drago Jančar, eden največjih sodobnih slovenskih literarnih ustvarjalcev, ki je bil tudi letošnji gost šolske Prešernove proslave.
Glede na pomembnost in nevsakdanjost dogodka so se četrtošolci in petošolci z njim srečali že pred proslavo, da bi se z njim pogovorili o njegovih delih, pogledu na družbo in svet nasploh. Nasmejani in dobro razpoloženi pisatelj je s poglobljenimi in hkrati zabavnimi odgovori kmalu sprostil vzdušje. Če vprašanja, ki so se spontano rojevala v pogovoru z njim, postavimo v sosledico, lahko začnemo s pripovedjo o tem, kako se je Jančar sploh lotil pisanja. Kot vsi mladi je tudi sam kot študent želel nekam "odtisniti svoj jaz". Njegovi prvi natisnjeni literarni poskusi so ga navdajali z neverjetnim občutkom, da je ustvaril neko čisto svojo "kreacijo". K pisanju sta ga gnala, kot je sam rekel, neko "opisno poželenje" in želja po pripovedovanju zgodb. Cilj njegovega pisanja je pisanje samo, ki je zanj sredstvo, s katerim skuša doseči višjo stopnjo zavedanja samega sebe. Izvedeli smo, da res piše na podlagi

zgodovinskih dogodkov, časopisnih člankov ipd., a hoče v svoja dela preliti še kaj več: občutke, odnos do okolja in smisel za ključna bivanjska vprašanja.
Pogovor se je natančneje dotaknil Jančarjevih del. Povedal nam je, da je roman Galjot začel pisati v zaporu. Na osnovi primera iz romana Severni sij nam je razložil, da so nenavadni ali nadnaravni elementi, ki večkrat nastopajo v njegovih delih, simboli, ki nam želijo posredovati še kaj. Vprašali smo ga tudi, v katerem zgodovinskem obdobju in kje bi rad živel, če bi lahko izbral. Povedal je, da bi ga najbolj mikal prav Trst na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Povedal je, da je v nekem obdobju veliko prebiral Dostojevskega, v drugem spet Joycea. Dejal je, da mu je blizu tudi Italo Calvino, čeprav po njegovem mnenju njegova dela ne premorejo dovolj strasti. Na vprašanje, kakšen odnos ima do Trsta, pa je spontano odgovoril "ljubezenski". Po eni strani ga je Trst očaral zaradi geografske lege. Sredi ljubljanske megle marsikdo sanja o morju, po drugi strani pa je bil Trst tedaj, v času zaprtih meja, okno v svet. Mesto je prežemala neka srednjeevropska zavest, ki je našla pot v osrednjo Slovenijo preko velikih ustvarjalcev, ki so v 20. stoletju živeli v Trstu, kot sta bila James Joyce in Italo Svevo-Schmitz. Poleg tega ga je čez mejo k tako imenovanim zamejcem vlekla neka "organska povezava".
Za konec smo pisatelja povprašali o njegovem odnosu do družbe in o njegovi življenjski filozofiji. Povedal je, da si kot pripadnik generacije nonkonformizma, ki je odraščala v 60. in 70. letih, ko so cenili "tiste, ki so si upali", želel, da bi tudi prihodnje generacije mislile širše, mislile politično in razmišljale o družbi, v kateri primanjkuje predvsem solidarnosti. Njegov pogled na življenje je optimističen, življenje je zanj ljubezen. Ker pa so njegova dela pogosto temnogleda, je dodal, da podobno kot Cankar "slika temo, da bi naše oči čim prej zakoprnele po svetlobi".

Lucija Tavčar

Ob Dnevu slovenske kulture

Lepa Prešernova proslava v Rojanu

V nedeljo, 20. februarja, je bila v Marijinem domu v Rojanu Prešernova proslava, ki jo že tradicionalno prirejata Društvo Rojanski Marijin dom in Rojanski Krpan v sodelovanju z Glasbeno matico. Organizatorji so tokrat povabili pevsko skupino Hrušiški fanti iz Hrušice v Brkinih, ki je v svojem sporedu *Brkini v pesmi in besedi* posredovala poslušalcem ljudsko pesem, zgodbe o vražah in verovanjih ter anekdote brkinskih ljudi. Skupina ljudskih pevcev uspešno nastopa doma in na tujem že preko petnajst let in je bila za delo pri ohranjanju in vrednotenju ljudske pesmi večkrat odlikovana. Njeni člani namreč sami zbirajo in si zapisujejo stare, že skoraj pozabljene ljudske pesmi, se jih ponovno učijo in jih skušajo po svojih močeh prenašati iz roda v rod. Tako so na letošnji rojanski prireditvi zapeli celo vrsto starih, nepoznanih ljudskih pesmi, vmes pa pripovedovali stare zgodbe, seveda v brkinskem narečju, ki so poslušalce spravile tudi v smeh.

Na prireditvi ni manjkala niti priložnostna misel. Letošnja govornica je bila dr. Nataša Sosič Fabjan, dolgoletna urednica dramskih sporedov Radia Trst A in več let tudi odgovorna urednica oddelka slovenskih sporedov tržaške radijske postaje. V svojem govoru se je osredotočila na rojansko stvarnost. Spomnila je, kako je bil Rojan z zaselki dolga desetletja pretežno slovenski in kako se je položaj z leti spreminjal, ter opozorila na pokončnost in premočrtnost, ki sta potrebni za ohranjanje naše identitete. Društvu Rojanski Krpan je zaželela, da bi v njegovi novi knjižni izdaji našli mesto še drugi zaslužni narodni delavci. Spomnila se je tudi bližnje šestdesetletnice rojanskega mešanega cerkvenega zbora, ki jo bo Društvo Rojanski Marijin dom slovesno obeležilo čez nekaj mesecev, in poudarila, da se je v šestih desetletjih zvrstilo veliko pevcev, zborovodij in organistov, ki so preko radijskih valov posredovali slovensko bogoslužno pesem v najbolj oddaljene slovenske zaselke in to poslanstvo ohranjajo tudi danes. Govor Nataše Sosič je za Rojančane res vreden objave, zato ga bodo bralci lahko prebrali v krajevnem glasilu *Med nami*.
Naj povemo še, da je v dvorani zadonela tudi Prešernova Zdravljica, ki jo je na flavto zaigrala gojenka Glasbene matice Sara Bembi.
Zares simpatičen večer, ki ga je občinstvo spremljalo z velikim zanimanjem. Naposled so se gostje in poslušalci še dolgo zadržali v prijetni družbi ob bogato obloženih mizah in petju.

DSI Nagrada Nadja Maganja

"Življenje je dar, ki smo ga prejeli od Boga!"

Priznanje, namenjeno ženskam, katerih življenje zaznamujejo izkušnja vere in vrednote, ki so odlikovale življenje in delo Nadje Maganja, tržaške slovenske zgodovinarke, raziskovalke, publicistke ter javne in kulturne delavke, preminule pred štirimi leti, je Nadjina družina z Društvom slovenskih izobražencev, s Slovensko zamejsko skavtsko organizacijo in Skupnostjo sv. Egidija ustanovila leta 2010. Lani jo je prejela priznana slovenska onkologinja in ustanoviteljica Slovenskega društva Hospic Metka Klevišar, letos pa je nagrada presegla slovenske meje in postala mednarodna.

Tako je bila v ponedeljek, 21. februarja, Peterlinova dvorana pretesna za vse znance, sorodnike in prijatelje pokojne Nadje, ki so počastili spomin nanjo. Prisotne je uvodno pozdravila tudi predsednica tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat, ki je podčrtala pomen tega priznanja in čestitala letošnji dobitnici Tamari Ivanovni Chikunovi. Federica Marchi je v imenu Skupnosti sv. Egidija povzela prvo srečanje z Nadjo in jo opisala kot osebo, ki "je imela velik smisel za srečevanje s sočlovekom, saj je bila do sočloveka enostavno iskreno radovedna. Vsak je bil zanjo zaklad, ki ga je bilo treba odkriti. Ta njena radovednost je bila iskrena in globoka, bila je ključ za odkrivanje srca človeka, ki je bil pred njo".

Foto Kroma

Skupnost sv. Egidija se skupaj z organizacijo Amnesty International in Matere proti smrtni kazni in mučenju, katero je ustanovila letošnja nagrajenka Tamara Ivanovna Chikunova, bori za ukinitev smrtne kazni. Chikunova prihaja iz Tashkenta, glavnega mesta Uzbekistana. Njenega sina Dimitrija so obsodili na smrt leta 1999 in ga usmrtili 10. julija 2000, ko je bil star 29 let. Onemogočili so ji, da bi se poslovila od lastnega sina in še vedno ne ve, kje je pokopan. Zato se je Chikunova odločila, da z ostalimi ženskami, ki so izgubile sinove zaradi smrtne kazni, ustanovi organizacijo. Po njeni zaslugi so ukinili smrtno kazen v Uzbekistanu, kjer so letno usmrčevali okrog dvesto oseb. Smrtna kazen predstavlja Chikunovi moralno oslabitev države in terorizem. "Dokler bom živa, se bom borila za ukinitev smrtne kazni. To niso samo puhle besede, ampak zgovorni podatki". Chikunovo jetniki imenujejo "mamica", saj je dosegla pomembne rezultate: več kot 23 zapornikov je bilo rešenih smrtne kazni, 110 obsojenim so ponovno sodili, od teh pa je bilo 68 osvobojenih. Vsakič, ko se zavzema za zapornike, podoživlja svojega sina. Ker si ne želi, da bi matere žalovale za svojimi sinovi, bi rada rešila življenje vseh nesrečnikov. "Smrtna kazen ni v nobenem primeru merilo za pravičnost, s tem ne bomo rešili sveta pred hudodelstvom. Borila se bom, dokler ne bodo vsi obsojeni na prostosti".

Letošnja nagrajenka je izrazila veliko veselje ob prejemu priznanja in izdelka iz gline Zalke Arnšek, kiparke, ki je doma iz Argentine, a že dvajset let živi v Ljubljani. Še naprej se bo borila za življenje vseh jetnikov, saj je "življenje neprecenljiv dar, ki smo ga dobili od Boga. Bog je ljubezen, mir, upanje, humanost in pravičnost". Slavnostni večer je glasbeno uokvirila Andrejka Možina.

Sin

Obvestila

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Prijava in informacije na upravi NG v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473. Akontacija ob vpisu: 200,00 evrov. Kdor bi želel prejeti program potovanja po elektronski pošti, naj sporoči na naslov mohorjeva@gmail.com.

Še vedno se nadaljuje akcija za riž otrokom p. Pedra Opeke na Madagaskarju. Vaš dar lahko izročite po banki na: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, tel. 040-36-21-20, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX.

Darovi

V spomin na drago Lauro Abram ob 10. obletnici smrti daruje sestra za Slovensko Vincencijevo konferenco 200,00 evrov.

Tržaška knjigarna

Na kavi z Johnom Earlom

Občinstvo Tržaške knjigarne je v sredo, 23. februarja, degustiralo Qubik kavo in vneto poslušalo presenetljive pustolovščine, ki jih je bil nekdanji oficir britanskih sil v drugi svetovni vojni in kasnejši dopisnik agencije Reuters v Bonnu in Beogradu ter časnikar londonskega The Timesa John Earle deležen v svojem dolgem in zanimivem življenjskem loku. V pogovoru z urednico Mladike Nadio Roncelli je Earle obnovil vsebino svojih knjig, ki jih je v našem prostoru založila ravno založba iz Donizettijeve ulice. Iztočnica njunega soočanja je temeljila na knjigi From Nile to Danube. A wartime memoir (Od Nila do Donave. Vojni spomini), s katero se Earle poglablja v obdobje druge svetovne vojne. Razlog, da se je upokojeni in v Trstu živeči časnikar lotil tega knjižnega načrta, je bil v dejstvu, da je kolektiven spomin na vojno in njene grozote v času začenjal bledeti. Material je začel zbirati v londonskih arhivih in v njih našel tudi svoja poročila, ki jih je v vojnem času pošiljal nadrejenim. Ker je bilo knjig o drugi svetovni vojni veliko, se je Earle raje osredotočil na nekatere ključne trenutke (kot na primer na bitko pri El Alamainu). Posebno poglavje je namenjeno misijam v Jugoslaviji, kjer je neposredno sodeloval s partizani.

V našem prostoru je pred nekaj leti žela dober uspeh Earlova knjiga Cena domoljublja. Časnikar opisuje v njej zgodbo slovenskih padalcev-radiotelegrafistov, ki so jih Angleži izurili na afriških tleh in jih nato poslali na bojišča v Jugoslavijo, da bi se pridružili partizanom: po vojni jih je režim po krivici obtožil vohunstva in zapisal smrti. Earle se je spomnil, da je njihovo zgodbo spoznal takrat, ko ga je na prazniku ob 50-letnici Primorskega dnevnika v Trnovskem gozdu nagovoril nekdanji padalec Ivo Božič in mu razkril to pogumno, a zamolčano poglavje naše zgodovine. Earle je

Foto IG

obrazložil, da je v Angliji težko našel založnika, ki bi mu knjigo objavil, v Trstu pa je takoj navezal stike z založbo Mladika, ki je angleški izvirnik in kasnejšo italijansko verzijo prevedla v slovenščino z naslovom Cena domoljublja. Njemu gre tudi zasluga, da je angleškim bralcem s svojim časnikarskim delom predstavil tudi našo narodno skupnost, ki jo res dobro pozna. Prav zato je še toliko bolj zadovoljen, da so se nekdanja nesoglasja z italijansko večino v letih ublažila. Pasti današnjega sveta so v vedno bolj globalizacijskih okoliščinah, ki zahtevajo zlasti od manjših etničnih in jezikovnih skupin večji trud za ohranitev lastne jezikovne in kulturne identitete.

IG

SKLAD MITJA ČUK Gost Igor Gabrovec

Prvi cilj je odprtje večnamenskega središča na Općinah

Sklad Mitja Čuk odigrava nezamenljivo vlogo na področju dejavnosti v podporo šibkejšim otrokom, pa tudi mladostnikom in odraslim zlasti slovenske narodnosti. Delovanje Sklada se je v treh desetletjih plodnega delovanja razvilo na mnoga področja, od prirejanja jezikovnih in drugih tečajev, športno-rekreacijskih prireditev pa vse do promocije krajevnih umetnikov v razstavnih prostorih Bambičeve galerije v središču Općin.

"Dejavnost Sklada M. Čuk lahko danes opredelimo kot celovit servis družinam, ki se danes morda kot še nikdar prej spopadajo z vse večjimi težavami in jim je zato strokovna pomoč v domačem okolju še kako potrebna", je po srečanju s predstavnicami Sklada Stanko Čuk in Jelko Cvelbar poudaril deželni svetnik SSk Igor Gbarovec, ki se je pred kratkim osebno seznanil tudi s potekom gradbenih del večnamenskega središča na Repentabrski ulici na Općinah. Prav gradnja moderno zasnovanega in funkcionalnega središča je trenutno največji izziv in hkrati tudi največji zalogaj skrbi in finančnih bremen za vodstvo Sklada M. Čuk. Dela so že v končni fazi in napovedujeta se odprtje in začetek obratovanja že pred poletnimi meseci, sta deželnemu svetniku Gabrovcu zagotovili gospe Čuk in Cvelbar. Hudo in nehvaležno breme pa so, kot rečeno, že same pasivne obresti na najetih posojilih, ki so bila potrebna sploh za koriščenje namenskih javnih prispevkov.

Deželni svetnik Igor Gabrovec je ob samoumevni zahvali Skladu za nesebično delo in nenadomestljivo vlogo v naši skupnosti zagotovil svoje zanimanje za rešitev določenih birokratskih vozlov na deželni ravni. "Razmisliti pa velja ponovno o potrebi po ponovnem financiranju namenskega sklada za financiranje gradenj ali vsaj izrednih vzdrževalnih ali obnovitvenih del, saj se tovrstna potreba pojavlja v vseh treh pokrajinah, kjer živi in se razvija naša narodna skupnost v FJK", je še dejal Gabrovec, ki se bo o tem pogovarjal z deželnim odbornikom Eliom De Anno in s člani posvetovalne komisije po deželnem zaščitnem zakonu.

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza

Skupno stališče glede zakonskega predloga o Gorskih skupnostih

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza sta skrbno preštudirala zakonski predlog št. 150, ki ga je pripravil in v odobritev predložil deželni odbor Furlanije Julijske krajine. SKGZ in SSO sta vedno zagovarjala to, da so za splošni razvoj naše dežele Gorske skupnosti nujno potrebne, ker so hriboviti kraji vedno v nekem hudem in večkrat tudi zapostavljenem položaju. Prebivalstvo visokogorskih krajev ima težko življenje, in to ne velja samo za našo deželo, ampak za vse dežele, ki imajo v Italiji, pa tudi drugje po Evropi, nelahke razmere za svoj socialno-ekonomski in splošni razvoj.

SSO in SKGZ sta kot civilni organizaciji zato bili vedno ob strani vsem, ki so se trudili v teh krajih za svoj obstoj in razvoj, in to tudi na socialnem in kulturnem ter splošno civilnem področju. Življenje v gorah mora biti dostojno omogočeno vsemu prebivalstvu, ki tam živi, še posebej pa mora omogočiti mladim generacijam, da se posvetijo svojemu delu in življenju v teh krajih, ne da bi pri tem bile v stalni bojazni za obstoj in nemoteno in človeka dostojno življenje.

SKGZ in SSO zato vsestransko podpirata delovanje Gorskih skupnosti in si bosta tudi sama prizadevala in po svojih močeh prispevala k splošnemu ekonomskemu in socialnemu razvoju zainteresiranih območij.

Glede delovanja Gorskih skupnosti se SKGZ in SSO s posebno pažnjo ozirata na 4. in tudi 7. člen zakonskega predloga št. 150 in pri tem jasno podčrtujeta nujnost, da se v vseh Gorskih skupnostih, tudi tistih, ki bi v eni ali drugi obliki dobile možnost delovanja v obstoječih pokrajinskih ustanovah, dosledno spoštuje in zagotavlja pravica občevanja v slovenskem jeziku.

Foto JMP

Tu gre za 32 občin, ki so bile kot dvojezične priznane tudi od dekreta predsednika italijanske republike in na območju katerih mora biti pravica do uporabe slovenskega jezika zagotovljena na vseh nivojih, to je v odnosu z oblastmi kot tudi posamično v odnosu do Gorske skupnosti same. Tu je treba vzeti v poštev predvsem pravico do uporabe slovenskega jezika v vseh svetih Gorskih skupnosti kakor tudi v odnosu do vodilnih organov le-teh.

Ta pravica mora biti posebej zagotovljena v eventualni nadstrukturi Gorskih skupnosti, ki bi zajela predvsem občine in kraje v Benečiji, Reziji, Terski in Kanalski dolini.

Pravico do uporabe slovenskega jezika v vseh teh organih zagotavljajo tudi republiška ustava (člen 6), deželni statut (člen 3), državni zakon št. 38/2001, deželni zakon št. 26/2007 in razni mednarodni sporazumi ter listine evropskih konvencij. SKGZ in SSO bosta delovanje Gorskih skupnosti skrbno spremljala in sproti opozarjala na vsakršno morebitno kršenje vseh prej naštetih zakonov in mednarodnih sporazumov.

Rudi Pavšič,
predsednik SKGZ
dr. Drago Štoka,
predsednik SSO

Ob Slovenskem bienalu ilustracij

Podoba pove več kot tisoč besed

Prve dni februarja se je v Cankarjevem domu v Ljubljani končal 9. slovenski bienale ilustracij. Dozdeva se mi, da do zdaj nisem zamudil nobenega. Razmišljati o slikarju kot ilustratorju je neprijetno. Dogodilo se mi je že nekajkrat, da sem ob kaki sliki, ki je bila objavljena kot ilustracija, ugotovil, da se ilustrator ni poglobil v besedilo, ampak je sledil svoji, ne pisateljevi domišljiji. Iz ilustracije spoznavamo besedilo, ko pa ga preberemo, dojamemo, da ilustracija sploh ne ustreza temu, čemur naj bi služila. V takšne pasti mimogrede zapademo in je prav, da smo nanje opozorjeni, še zlasti, ko kupujemo ilustrirane pravljice za naše malčke. Nekateri starši, in naj bi jih bilo čim več!, radi pred spanjem preberejo otrokom pravljico. To ni zato, da bi otrok čim prej zaspal, oni pa bili prosti. Kdor tako misli, ima popolnoma napačno mnenje o vlogi branja pravljic ob takšnem času. Prijetna pravljica otroka pomiri, ga skoncentrira in mu bo tudi pomagala pri umirjenem spanju, še zlasti če ima primerne ilustracije, ki jih otrok velikokrat ob poslušanju prav išče in si jih tudi zelo želi. Sočasno pa tudi otroka samega spodbujamo k radovednosti, kaj bo še sledilo, in ga tako podzavestno pripravljamo, da bo nekoč tudi sam bral, in to rad! Spominjam se družine, v kateri sta otroka poznala Sneguljčico in imena palčkov v slovenskem in italijanskem jeziku. Še danes, ko sta odrasla, jih znata našteti.

Moji obiski na takšni razstavi so navadno organizirani tako, da si razstavo ogledujem še s kom. Tokrat sem bil v družbi dveh mlajših zakonskih parov. Pri prvem je fantek iz vrtca prinesel ilustracije, ki jih je tam naslikal, z glavami, ki so imele obliko kvadrata in namesto ušes nekakšne antene v obliki lovk. Drugi par pa je zelo motilo, da njuna deklica vedno riše samo živalim podobne pošasti, na pol dinozavre, na pol neka vesoljska bitja. Če ji naročijo, naj bi narisala kaj drugega, ne nariše. Dognala sta, da je njen pravljični svet takšen, zato tudi iščeta pomoč, kako bi deklico zainteresirala še za kakšno drugo obliko risanja. Posvetovala sta se s psihologom, pa ju je opomnil, da bo to šlo mimo in deklica bo nekoč gledala na svet ob sebi drugače, kot ga gleda danes. Tedaj naj bi se tudi njen risarski svet spremenil. S tem se strinjam, vendar, kaj pa če se njen risarski pogled ne bo spremenil in bo še naprej ostal enak? Tudi to se lahko zgodi in človeka za vse življenje zaznamuje z nekim čudnim neestetskim pogledom na svet in realnost. Takšne primere poznamo.

Geslo pri opremi katere koli knjige je: "Podoba pove več kot tisoč besed"! Ilustrator bi moral z ilustracijo na skrivnosten in nikoli razvozlan način preliti čutnost iz ene panoge, to je literarne zvrsti, v svojo, likovno zvrst, ali govorico jezika v govorico upodobitve – ilustracije in s tem opis v barve in črte. Vse to pa mora biti zasekano v srž zgodbe in izraženo v estetski barvni kompoziciji.

Ne bi rad zapustil spominov na svoje otroštvo, čeprav vse življenje brskam in listam po knjigah, ki so imele raznovrstne ilustracije, od Kolačkov, Dorejevega in Blakovega Svetega pisma s pretežno upodobitvijo ekspresivnega Križanega, Dickensovih romanov, Toneta Kralja in Hinka Smrekarja z upodobitvami Martina Krpana, Vorančevih Solzic, z nepozabnimi pastirci, pa vse do upodobitev iz pravljičnega sveta Tisoč in ena noč, ki smo jih risali pod budnim očesom Radovana Nemca in so potem romale v Bologno na svetovno razstavo otroških risb. Tam smo dobili kar nekaj priznanj, medalj in pohval... Čeprav je vse to daleč od mojega poklica in se nikoli nisem delal izvedenca za vse to, me marsikatera ilustracija očara, pritegne in ostane kot preblisk, ki ga nosim še dolgo in me celo nagovori, da prav zaradi nje knjigo tudi kupim...

Če vsega tega nisi doživel v otroštvu, bo ostal ta svet zate tuj, saj tudi ilustracije postajajo vse preveč "zdizajnirane", bistveno bolj barvite – zanimivo, sploh ne uporabljajo barvnih odtenkov, kot smo jih bili navajeni, ampak eno samo kričečo barvo – vse preveč je nagrmadeno podobarstvo, "plakatarstvo", ne pa tisto, kar naj bi otroka pritegnilo in ga samo po sebi vpeljavalo v svet barv... Ni redko, da pred nekaterimi slikanicami za otroke celo svarijo, kot se velikokrat slišijo komentarji in pogovori tistih, ki so o tem strokovno poučeni.

Ob letošnjem 9. slovenskem bienalu sem ponovno spoznal, da je v nekaj desetletjih od tistega mojega naivnega listanja po otroških slikanicah prišlo do nekega izbruha, podobnega ognjeniku, pri katerem vse pogosteje ugotavljam, da ilustratorska kvantiteta le redko prehaja v kvaliteto. Dovolj je, da pokukamo v knjigarne. Poglejte na knjižne police danes in se spomnite na nekdanje čase. Res so danes zelo pisane in razkošne, ilustracije pa mimo okusa množic, poplavljene z uvoženim kičem, kar pa je najhuje: slabo stiskane in polne jezikovnih napak, kot da ne bi obstajali lektorji. "Končno pa se vsi učimo slovenščino. In moramo priti iz šole vsaj kolikor toliko pismeni, mar ne? Ko bi se normalno učili in bi se zahtevalo normalno standardno znanje jezika, bi lektorjev skoraj ne potrebovali. Lektorji se pogosto počutijo kot odvečni bedaki, saj malokoga zanima, kaj hočejo, pa tudi naučiti bi se kaj morali od njih", me je ošvrknila znanka. In to naj bi brali otroci, ki se s knjižnim jezikom komaj seznanjajo?!

Čisto drugačen občutek dobite glede ilustracij, če zavijete v kakšen antikvariat in se prepustite brskanju in listanju po oguljenih, velikokrat raztrganih, popacanih starih knjigah in slikanicah. Iz njih prav čutite, da so jih otipavale nežne ročice in vanje zrle zvedave nepokvarjene oči... Prav žeja me po tistih lepih slikah, ki so me za vedno zaznamovale, pa mi pridejo malokdaj pod roko. Zato tudi ne vem, ali otroci res vidijo tako, kot rišejo mnogi "današnjiki"!? Saj tudi nje obdaja realni svet, ne pa ves zveriženi in spačeni... Ob njih vam ne zaživi samo vaše otroštvo, ampak tudi podzavestni strah: kam gre naša ilustratorska estetika? Ta se oblikuje najprej pri malem gledalcu, pozneje pri prvem črkovanju besed in otroka zaznamuje za celo življenje. Ni vseeno, kakšno ilustrirano knjigo ponudite vašemu otroku!

Ambrož Kodelja

Časnikarski krožek iz Pordenona

Natečaj Simona Cigana od letos tudi za prispevke v slovenščini

Časnikarski krožek iz Pordenona je razpisal natečaj za drugo nagrado Simona Cigana. Letos lahko tekmujejo raziskovalni članki ali radijski in televizijski prispevki tudi v slovenščini, furlanščini in nemščini.

Natečaj ima dva dela. Prvi se nanaša na splošne prispevke raziskovalnega novinarstva. Dodeljeni ima nagradi po dva tisoč in tisoč evrov. Drugi del je usmerjen v športno novinarstvo. Nagrada znaša tisoč evrov.

Sodelujejo lahko časnikarji, vpisani v časnikarsko zbornico, rojeni ali bivajoči v Furlaniji Julijski krajini, ali novinarji, ki sodelujejo v občilih iz Furlanije Julijske krajine. Prispevki pa morajo biti objavljeni v odbodbju od 1. julija 2010 do 30. junija 2011, datum ki predstavlja tudi skrajni rok za prijavo. Pravilnik je objavljen na spletu ODG Fvg ali Assostampa Fvg.

Tako natečaj kot tudi sklad Simona Cigana so ustanovili v spomin na mlado novinarko iz Pordenona. Sklad, pri katerem poleg družine sodelujeta časnikarski sindikat in zbornica, je namenjen zlasti skrbi za nestalne novinarje. Prispevajo tudi Zadružne banke iz Furlanije Julijske krajine.

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Koprsko razmišljanje

Pred dnevi sem na sedežu Študentske organizacije v Kopru spoznala mlado novinarko in koordinatorje Študentske organizacije. Veliko število zanimivih oglasov, plakati za kulturne akcije, naslovi restavracij za študentski žep in reklamne brošure za jezikovne tečaje, iz vsega je dihala vera v življenje. Srečanje bi se mi morda niti ne tako zelo vtisnilo v spomin, če bi se skupinski pogovor ne dotaknil tujih delavcev sežanskega gradbenega podjetja Gratim, ki od oktobra ne prejemajo plače in so že na robu lakote. Tisti, ki so lahko še ostali v državi, so se organizirali z nazivom "Nevidni delavci Slovenije".

Pred dnevi so poslali na njihovo manifestacijo mlado novinarko. *"Všeč mi je delo na terenu, a tokrat me je res strlo. Kaj lahko odvrneš moškemu petdesetih in več let, ki se ti zjoče, da je prišel iz Bosne poln upanja v boljše življenje, računal je na poštenost tukajšnjih ljudi, dan in noč je s kolegi garal in pripomogel k realizaciji vseh večjih infrastruktur na obali, danes pa se mora znajti na robu obubožanja"!*

Razmišljanje sogovornice Študentske organizacije so se me dotaknile: *"Mislim, da bi se enkrat lahko zgodilo, da stopijo solze tudi v novinarjeve oči, morda bi se moral novinar enkrat tudi izpostaviti, pokazati, da mu ni vseeno".*

Morda živimo v medijskem svetu, kjer si domišljamo, da se lahko gremo objektivnosti. Kot da bi pred tragedijo stotin Nevidnih delavcev Slovenije, pa še drugih vidnih v Sloveniji, Italiji in drugod lahko ostali ravnodušni in jih nemo poslušali, kako nam v mikrofone pravijo, koliko mesecev so že brez plače.

Morda smo dejansko v svetu, ki krvavo potrebuje, da se človek za nekaj zavzame. Če dobro razmislimo, živimo v družbi, ki je povsem dvolična: na eni strani želi npr. mladega človeka plazmirati v ubogljivega, v nedogled potrpežljivega in pokornega državljana, ki lahko na dostojne življenjske razmere čaka deset, petnajst ali več let. Svojo dvoličnost pa tukajšnja družba kaže v povsem drugačnih pričakovanjih od istega mladega človeka: od povsem strtega človeka pričakuje zvrhano mero motivacije, za nameček pa še podjetniške žilice. Že res, da v nobenem življenjskem obdobju in okoliščini ne moremo izključno čakati in je edinole odvisno od nas, ali bomo znali tudi iz "življenjskih grenkih citron iztisniti limonado" (Buscaglia docet). Res pa je tudi, da smo rezultat žalostnega procesa. V generacijah smo postopoma izgubili vero v lastno zavzemanje za določen ideal. Morda je res nastopil čas, da se spet zazremo v našo podobo v ogledalu in se vprašamo, kaj nam onemogoča boj za dostojanstvo človeka. Tudi tisti minimalni boj, vsakodnevne geste, izbiro nenasilja, vztrajno osebno zavzemanje za vsaj minimalne spremembe. Ker lahko edinole na teh gradimo večje.

Zahodni in jugozahodni predel mesta (55)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Msgr. dr. R. Klinec

Uradno odprtje zavoda je bilo v soboto, 15. junija 1974. Udeležile so se ga cerkvene, civilne in politične oblasti, predstavniki šol in društev. Nadškof msgr. Peter Cocolin je blagoslovil novi zavod, goriški župan Pasquale De Simone pa je kot simbolično znamenje odprtja zavoda prerezal trak. Sledila je slavnostna akademija, na kateri je pod vodstvom prof. Stanka Jericija nastopil mešani pevski zbor Lojze Bratuž, nato je v imenu tedanje provincialne predstojnice S. M. Elizabete Likar s. Gabrijela Koncilja pozdravila prisotne ter se zahvalila arhitektu dr. Viljemu Riavisu, gradbenemu podjetju Stignano, deželni upravi, ki je odobrila posojilo za gradnjo, ter vsem dobrotnikom, ki so pripomogli k uresničitvi novega Zavoda Svete Družine.

Nadškof msgr. Peter Cocolin blagoslovlja novi Zavod

Osrednji govor je imel msgr. dr. Rudolf Klinec. Orisal je pot, ki jo je zavod prehodil od svojega začetka, ko ga je msgr. dr. Andrej Pavlica ustanovil kot Slovensko Sirotišče. Slavnost je sklenil otroški pevski zbor Kekec pod vodstvom učitelja Iva Bolčine.

Slavje se je nadaljevalo naslednji dan, v nedeljo, 16. junija. Bilo je to pravo ljudsko zmagoslavje, saj so nad novim zavodom bili vsi nadvse navdušeni. Občinstvo je do kraja napolnilo dvorano in prostoren hodnik pred njo ter z največjo pozornostjo spremljalo nastope raznih skupin. Nastopili so cerkveni otroški pevski zbor iz Štandreža pod vodstvom gdč. Elvire Chiabai, učenci iz Podgore, ki jih je vodila učiteljica Dora Maraž Uršič, nato gojenci zavoda s prizorom *Krivci za klobukom* ter skupina Veseli števerjanski fantje. Prireditev se je končala z nastopom moškega zbora Mirko Filej pod vodstvom Zdravka Klanjščka.

Zavod Svete Družine

Vse točke je povezoval g. Jože Jurak, hišni duhovnik v Zavodu Svete Družine. Spregovoril je tudi msgr. dr. Franc Močnik in poudaril velik pomen, ki ga bo novi zavod imel pri vzgoji mladine tako v verskem kot v narodnem oziru, kar bo porok za njeno zdravo prihodnost in za prihodnost celotne slovenske skupnosti na Goriškem.

Novi zavod že desetletja opravlja svoje poslanstvo. Notranjih gojencev zaradi spremenjenih družbenih razmer in novih zakonov ni več, nudi pa vzgojo, varstvo in pouk zunanjim gojencem, ki ga med šolskim letom pridno obiskujejo, kar je vsekakor velika opora tudi za njihove družine. Pri popoldanskem pouku pomagajo sestram tudi laične učiteljice.

Že vrsto let je v Zavodu Svete Družine med poletnimi počitnicami odprto poletno središče Srečanja, namenjeno učencem slovenskih osnovnih šol in vrtcev. Središče je nastalo na pobudo g. Marijana Markežiča. Zadnja leta poletno središče organizira in vodi Skupnost družin Sončnica, ki je Središče poimenovalo Srečanja. Leta 2010 je pri organizaciji sodelovalo tudi Športno društvo Olympia iz Gorice.

/ dalje

Življenjski jubilej

Prof. Aldo Rupel, še na mnoga leta!

Pred nekaj dnevi je prof. Aldo Rupel, Tržačan po rodu, a Goričan po srcu in duši, predvsem pa izjemno aktiven Goričan!, v ožjem krogu prijateljev nazdravil svoji sedemdesetletnici. Da njegovi sopotniki, sodelavci, prijatelji in znanci kar ne moremo verjeti, da ima prof. Aldo Rupel na plečih že sedem križev, je dejstvo, saj ga poznamo kot izjemnega športnika, ki je iz elementarnega, prvinskega sobivanja z naravo naredil svoje vodilo življenju. Kanuist, pohodnik, profesor telesne vzgoje, velik poznavalec odnosa med telesom in dušo, če smemo tako poenostaviti vse veliko znanje prof. Rupla na področju psihodinamike, a ne samo to, saj je prof. Rupel tudi zgodovinar po poklicu, a spet ne samo to, saj ga poznamo kot publicista, raziskovalca in izjemnega organizatorja velikih, množičnih dogodkov. Prof. Aldo Rupel je vedno ostal zvest prvinam marksizma kot tudi slovenstva, tistega, ki nima nepotrebnih navlak, samo ob omembi nacionalizma dobi prof. Rupel kurjo polt!, in pa seveda od nekdaj tudi predstavnik tiste civilne družbe, ki se je zavzemala za preseganje meja na vseh področjih. Zapisali smo, da je eden tistih, ki od nekdaj tkejo vezi na Goriškem in v širšem prostoru, a ne smemo pozabiti njegove knjižnje dejavnosti, saj je prof. Rupel napisal že vrsto knjig, med njimi so poleg strokovnih tudi leposlovne. Kot predsednika goriškega SLORI-ja smo ga cenili in spoštovali predvsem njegovo doslednost na vseh področjih. Predvsem pa prof. Alda Rupla v našem uredništvu cenimo kot človeka, ki si vzame čas in pride na obisk, ko ima kaj povedati, ali pa samo prositi za nasvet, skoraj vedno pa v obvezni aktovki prinese s seboj kakšno knjižno publikacijo, slovensko ali pa dvojezično seveda. V našem uredništvu prof. Alda Rupla poznamo in cenimo kot človeka, ki zna poslušati, a zna istočasno tudi opozoriti na žive probleme in možne rešitve v naši skupnosti, predvsem pa ga cenimo kot iskrenega sogovornika, ki ima svoje ideje, a sočloveka ceni in se je od nekdaj zavzemal za skupno dobro. Prof. Aldo Rupel, v imenu uredništva, uprave in bralk in bralcev Novega glasa vam iskreno kličemo: "Še na mnoga leta"!

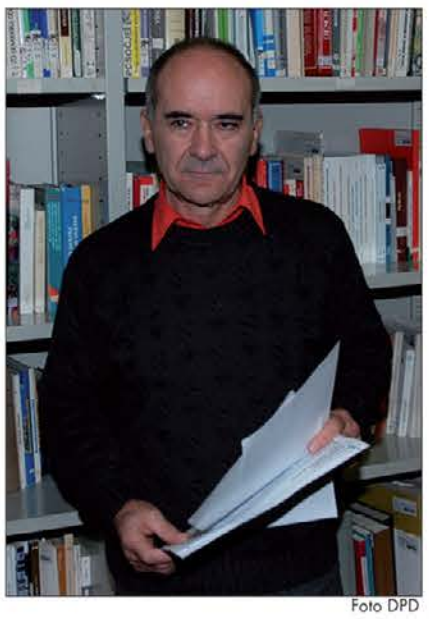

Foto DPD

Trst / Razstava v palači Gopcevich

Tullio Kezich, tržaška duša v italijanskem filmskem svetu

Do nedelje, 13. marca, je odprta v tržaški palači Gopcevich ob kanalu pri Rusem mostu res zanimiva razstava, ki jo tržaška občina namenja Tulliu Kezichu (1928-2011). Sloviti filmski kritik, literat, dramatik, filmski in televizijski producent se je po letih mladostne formacije v našem mestu in preko valov tržaškega radia, sodelovanja pri časopisu Il Piccolo in raznih, tudi vsedržavnih, revijah izselil v začetku '50. let v Milan. Tu je služboval pri Aristarcovi reviji Cinema Nuovo in zatem pri reviji Settimo Giorno. Sodeloval je s filmskim oddelkom družbe Edison Volta in se seznanil z režiserjem Ermannom Olmijem, s katerim so ustanovili produkcijsko zadrugo "22 dicembre" in proizvedli kar nekaj filmov takratnih angažiranih italijanskih režiserjev, od Eripranda Viscontija do samega Olmija. S tem je Kezich prijateljeval vseskozi in l. 1988 sodeloval kot soscenarist pri doživeti ekranizaciji povesti Josepha Rotha "La leggenda del santo bevitore".

Bil je tudi v stiku z rimskimi filmskimi in televizijskimi krogi; bil je Fellinijev pomočnik pri filmu La dolce vita in postal prijatelj bodisi režiserja kot njegove žene Giuliette Masine. Tako je nastal njegov dnevnik o realizaciji filma, pravi esej o spektakelskem miljeju tistega časa, in dva življenjepisa o velikem režiserju iz Riminija, ki veljata za najboljša in najpopolnejša. Konec '60. let se je dokončno preselil v Rim in delal kot producent za RAI, na primer pri priredbah ruskih klasikov ali Stuparicha, ki jih je režiral prijatelj iz tržaških let Franco Giraldi, ali pri znani tv nadaljevanki Sandokan.

Tržaška razstava "Tulliova izpoved" nosi podnaslov "Kezich in njegova mesta", po bivanju in sočasnem vplivu vseh treh mest, Trsta, Milana in Rima, pri izoblikovanju tako izredne intelektualne in ustvarjalne osebnosti. Kezich je številne popoldneve presedel v tržaških kinodvoranah ob gledanju priljubljenih kavbojskih filmov. Velja za enega izmed največjih italijanskih poznavalcev tega žanra. S Callistom Cosulichem in Francom Giraldijem je prirejal filmske cikluse v krožku Circolo della Cultura e delle Arti. S Cosulichem sta tudi aktivno sodelovala pri snemanju filma Luigija Zampe "Cuori senza frontiere" leta 1951 ob razmejitvi cone A in B. V '60. letih je bila uprizorjena njegova gledališka priredba Svevovega dela "La coscienza di Zeno", od tod naslov razstave. Ta tekst in še druge priredbe so se uspešno zvrstili v naslednjih desetletjih.

Razstavo je spremljal ciklus filmov, ki jih je izbral Sergij Grmek in so vezani na razne njegove doprinose. V četrtek, 3. marca, ob 17.30, bo na sporedu film "Cuori senza frontiere", naslednji teden, v četrtek, 10. marca, ob 17.30 pa bodo predvajali film "La leggenda del santo bevitore".

Tullio Kezich v družbi Federica Fellinija

V elegantnih sobanah palače Gopcevich so na ogled fotografije, knjige, filmski in gledališki plakati, rokopisi in dopisovanja z režiserji, igralci in prijatelji, od Fellinija do Strehlerja, in še drugi eksponati iz rimske zbirke Levantesi Kezich, mestnega gledališkega muzeja C. Schmidl in čedajske zbirke E. Minisini. Kezich je bil več desetletij med vodilnimi filmskimi kritiki za več rodov ljubiteljev filmov, ki s (m) o ga spremljali preko njegovih klenih recenzij za tednik Panorama, kjer mu je v skopih 5 – 10 vrsticah uspelo sintetizirati zgodbo, štimungo, igralsko in filmsko srž dela, ali bolj poglobljenih analiz za dnevnika La Repubblica in Corriere della Sera.

Zadnja leta se je Kezich spet idealno vrnil v svoje mesto in na prigovarjanje režiserja Fancesca Macedonia spisal za tržaško Contrado nekaj uspelih, nostalgičnih, romantičnih in burkaških iger v tržaškem narečju, od "L'Americano di San Giacomo" leta 1998 do "I ragazzi di Trieste leta 2004", v kateri je nastopila tudi Lara Komar. Iz njegovega bogatega življenja bi radi opozorili na poglavji, ki se vežeta na našo zgodovino. V pripovedi "Il campeggio di Duttogliano" se je spomnil epizode iz mladosti, ko je kot Balilla taboril na Krasu in je z begom izkazal svoje nasprotovanje tedanjemu fašističnemu konformizmu in mržnji. S sočustvovanjem pa se je spomnil v dnevniku Corriere della Sera štirih bazoviških žrtev, ko so jih tržaški in drugi nacionalistični krogi ožigosali za teroriste. Z veliko humanostjo je izpričal, kako je bil njegov oče Giovanni branilec Zvonimirja Miloša na prvem tržaškem procesu in o tem spregovoril s spoštovanjem, ki smo ga vajeni komaj v zadnjih letih, ko je prišlo do odjuge z "odkritjem" Borisa Pahorja v tržaškem in nacionalnem tisku. Razstava je odprta vse dni od 9. do 19. ure, na ulici Rossini 4.

Davorin Devetak

Kratki

Literarni večer Fontane v izolskem Delfinu

V večerih poezije, ki jih pod vodstvom Marjetke Popovski redno prirejajo v izolskem hotelu Delfin, se je v sredo, 23. februarja, zbrala tam pisana druščina sodelavcev - avtorjev literarne revije Fontana iz Kopra, ki so prebirali svojo novejšo poezijo in prozo: Bert Pribac iz Srgašev, Vera Vezovnik s Škofij, Ivan Novak iz Ospa, Dorina Beržan in Patricija Sosič iz Izole, Stojan Ržek iz Podgrada pri Ilirski Bistrici in Danilo Japelj iz Kopra. S svojimi pesmimi ob spremljavi kitare je večer popestrila Marjetka Popovski, ki je program tudi spretno povezovala in hkrati animirala nekatere udeležence prireditve k skupni pevski spremljavi znanih slovenskih ljudskih pesmi. Večer je izzvenel v prisrčnem in razigranem razpoloženju in številni udeleženci (preko sto obiskovalcev) so se razšli z obljubo, da se bodo na kakšni podobni prireditvi kmalu spet srečali. / (DJ)

Marjetka Popovski na literarnem večeru Fontane (foto Miha Crnič)

Začela se je Primorska poje

V organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, Zveze pevskih zborov Primorske, Zveze slovenskih kulturnih društev, Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta se je v nedeljo, 27. februarja, začela letošnja zborovska revija Primorska poje, na kateri bo 33 koncertov v različnih krajih Primorske z več kot 200 pevskih zborov.

Na Goriškem, Tržaškem in v videmski pokrajini bo 13 koncertov, od teh 6 v cerkvenih prostorih. V Trstu bo prvi koncert v Marijinem domu v ulici Risorta 5. marca, v Boljuncu v cerkvi sv. Janeza Krstnika 11. marca, v Štandrežu v cerkvi sv. Andreja 18. marca, v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 20. marca, v Kulturnem domu v Ukvah 20. marca, v cerkvi sv. Martina v Dolini 20. marca, v Kulturnem domu v Briščkih 26. marca, v cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici 2. aprila, v Kulturnem domu v Jamljah 2. aprila, v Prosvetnem domu na Opčinah 3. aprila, v Kulturnem domu na Proseku 9. aprila, v cerkvi sv. Antona v Borštu 10. aprila in v cerkvi sv. Florijana v Zavarhu v Benečiji 10. aprila. V Ukvah se bodo srečali koroški in primorski zbori. Iz naše dežele bo sodelovalo 46 pevskih skupin. Primorska poje, ki je posvečena 20-letnici samostojne Republike Slovenije, se bo končala 17. aprila v Trenti.

Galerija Tir na Mostovni v Solkanu

Razstavlja slikar Gregor Pratneker

V galeriji Tir Kulturnega centra Mostovna v Solkanu razstavlja slikar Gregor Pratneker, Mariborčan, ki se prvič predstavlja na primorskem "koncu". Za tokratno, pregledno razstavo je pripravil izbor zelo različnih vsebin, ki so značilne za njegov opus pretežno velikih formatov. Avtor ostaja zvest klasičnemu slikarstvu, tehniki olja na platnu, njegove slike pa so zelo osebne, svojevrstne in temperamentne. Slikarstvu se je začel posvečati že kmalu po gimnazijski maturi. Iz močne želje po širšem in globljem poznavanju ustvarjalnih sredstev ter skrivnosti sveta umetnosti je nadaljeval študij na Oddelku za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Mariboru.

Rad portretira domača in tuja mesta, arhitekturo, krajino, naravo v različnih letnih časih, živali, ljudi. Svojo pozornost namenja preprostim motivom, drobnim prizorom iz vsakdanjosti in tako poudarja njihovo vrednost, lepoto. Kljub temu da se v nekaterih krajinah in mestnih vedutah ne pojavlja človeška figura, je v njih čutiti utrip življenja in ne dajejo vtisa osamljenosti ali zapuščenosti.

Pratnekerjeve slike so obenem realistične in fantazijske. Resnični, prepoznavni motivi se z uporabo živahnih tonov, ekspresivne poteze čopiča in bogatega nanosa barve spremenijo v nekaj povsem novega in izražajo slikarjevo notranje čutenje. To pa izvira iz doživljanja zunanjega okolja, narave, mesta. Na nekaterih prevladuje občutek umirjenosti, topline, druge pa so bolj temačne in dramatične. Barve izbira po lastnem občutku in se le redko skladajo z realnimi, lokalnimi.

Z močnimi, fovističnimi toni dosega žareče svetlobne učinke, kar še poudarja njegovo intenzivno doživljanje sveta. Slikar zvesto sledi svojim notranjim vodilom in spaja nevidni svet z realnim, vidnim, ki je tako prepojen s čarobnostjo in svetlobo. Razstava bo na ogled do sobote, 19. marca 2011.

PIKA NA (PESM)I — Majda Artač Sturman

Pust

Pojdimo, ulovimo pusta,
da nam dece ne pohrusta!
Jopič rdeč, zelene hlače,
v rokah raglje, ropotače,
a na glavi dva roga,
hu, pa kakšen nos ima!
Brke take kot ščetine;
bojmo se ga, kadar zine,
bojmo se ga, kadar stopi
in nas z dolgo šibo lopi,
če se kdo mu zakrohoče.
Ali če se kdo zajoče,
brž ga čez koleno zvije,
živo uro mu navije,
nič ne vpraša, nič ne reče;
kdor ne uide, kdor ne uteče,
tega ujame in pohrusta.
Le pustimo v miru pusta!

France Bevk (1890 -1970)

Z naglimi koraki se bliža pust, katerega tradicija je pri nas na Slovenskem zelo živa. Če ga že ne praznujemo in če se že ne zavrtimo v plesnem ritmu, pa se vsaj otroško prepustimo ritmu poezije. Verjetno je prav okrog pusta še težje umiriti in zaposliti mlade, živahne nadebudnice in nadebudneže. Zato je združiti prijetno in koristno v tem norem času kar najboljša rešitev. Po izdelovanju mask, danes še bolj kot kdajkoli prej v duhu reciklaže odpadnega materiala (časopisov, pločevink, kartonov, plastičnih mrežic ipd.), je čas tudi za igrivo besedno ustvarjalno delavnico.

Zgornji verzi nam razkrivajo manj znano plat Bevkovega snovanja: poleg povesti je primorski ustvarjalec za mladino in otroke pisal tudi pesmi. Pesem je treba prebrati glasno, saj bi sicer izgubila čarobnost ritma. Verza *Jopič rdeč, zelene hlače, / v rokah raglje, ropotače, /* z glasovnim slikanjem, to je ponavljanjem šilastega č-ja in aliteracijo soglasnika r, lepo poustvarjata bučnost in ropotanje pustnih šem. Zaradi nekaterih oblikovnih elementov, recimo - anafore *bojmo se ga*, antiteze *zakrohoče – zajoče* in zaporedne ženske rime (npr. *pusta – pohrusta*) pesem nudi kar nekaj možnosti za ustvarjalne izzive. Pri tem bogatimo besedni zaklad in lahko opozorimo še na sopomenke *uide, uteče*, na besedno igro... *pustimo v miru pusta*... pa še na izraz *živo uro mu navije*. Zahtevnejše je iskanje drugih sklopov sopomenk ali pa anominacij (tipa živeti življenje, sanjati sanje...).

Otrokom nazadnje predlagamo, naj napišejo pesmico ali krajšo zgodbico z besedami iz pesmi (pohrustati, ščetine idr.). Še zabavnejše pa je ropotajočo in zelenohlačo pojavo narisati.

Ljudje so kot mi! Problem ni v prišlekih...

Še o Italijanih in slovenskem Krasu

V slovenskem tisku in celo na facebooku poteka zadnje čase bogata razprava o zaščiti slovenskega Krasa pred množičnim priseljevanjem Italijanov. Gre za odziv na pobudo Civilne iniciative za Primorsko, ki je od vlade zahtevala, naj podpre zadevo o zaščitni klavzuli za omejitev nakupa nepremičnin ob meji z Italijo.

No, že sama sem pred mesecem pisala o problemu odnosa do tujih priseljencev, prijazen in zvest bralec pa me je spomnil na problem italijanskih priseljencev. Ker so bile njegove pripombe vsekakor utemeljene in ker mi je v veselje, da se bralci kritično odzivajo na moje pisanje, me je vest stalno opominjala, da bralcu dolgujem odgovor.

No, tu je priložnost za dve muhi na en mah, saj že dolgo sama razmišljam, kako se spreminja podoba našega Krasa. Pa ne samo in ne predvsem po krivdi Italijanov...

Če se ob vožnji čez obmejni pas, od Gorice tja do Črnega kala, nekoliko bolj pozorno oziramo skozi okno, nam bo zlahka padla v oči množica novih gradenj, ki nikakor ne spadajo v kraško krajino. Od Opatjega sela do Gorjanskega je kar nekaj vrstnih hišic, dokončanih in nedokončanih, ki zaman čakajo na kupca, pred njimi pa sameva angleški napis For sale. Ogabne rdeče zgradbe bomo opazili v Šmarjah pri Sežani, gre za neke vrste dvojčkov, pri Divači pa nas bo razveselilo celo naselje neprodanih vrstnih hišic, tako grdih, da jih še Italijani niso marali. No, da ne govorimo o naselju Brinje na Kozini, za katerega bi rekla, da ima samo lepo ime, se pa drugače nahaja med avtocesto, bencinsko črpalko in železnico. Kdo bo sploh tam živel!!!

Vsi ti "gradbeni draguljčki" pa so s številnimi drugimi kot žive, odprte rane na našem lepem Krasu, in če ob njih pomislimo še na ogabne barvne fasade in barvane korce, ki so sedaj modna muha, nam ne bo težko razumeti, kako kapital neusmiljeno uničuje eno izmed naših najlepših pokrajin, ki se je nekdaj ponašala z edinstveno arhitekturno dediščino.

Problem pravzaprav ni v italijanskih priseljencih, ampak v divji pozidavi Krasa, v pomanjkanju arhitektonskih pravil, v nespoštovanju kulturne dediščine. Vsako večje, umetelno zgrajeno naselje, pa naj si gre za bloke ali vrstne hišice, se ne bo nikoli spojilo z vaškim življenjem, ljudje, ki so prišleki, se pač zaradi bivalnih potreb in skupnih interesov povezujejo v zaprto skupino in nočejo stikov z vaško skupnostjo. Tudi razvojne smernice novega naselja so povsem drugačne od vaških interesov, kot je drugačen in nesprejemljiv sam videz teh novograjenih sosesk, ki z arhitekturo in kulturo Krasa nimajo nič skupnega.

Posameznik, ki se preseli v vas, naj bo Italijan ali Ljubljančan, pa je nekako prisiljen v stik s sosesko: če noče živeti popolnoma osamljen, se mora nujno vključiti v vaško življenje in stopiti v stik s sosedi. To se tudi dogaja in sama poznam italijanske družine, ki so veliko bolj družabne od nas samih in vsak večer posedajo pri domačinih, sosedih, ter po svojih močeh tudi kramljajo.

Italijani so po značaju odprti in veseli, imajo pa to napako, da se težko učijo tujih jezikov, ne samo slovenščine, ampak vsake tuje govorice. Sama poznam veliko družin, ki so se preselile v Slovenijo, vesele so, da so tu, rade imajo kraje in ljudi, navdušene so nad načinom življenja in naravo. Žal se je le malo odraslih naučilo slovenščine, čeprav volja obstaja, njihovi otroci pa skoraj vsi hodijo v slovensko šolo in počasi postajajo enakovredni slovenski državljani.

Mislim, da je napačno primerjati te posameznike s fašisti ali s potujčevanjem slovenskih vasi na italijanskem Krasu po drugi vojni. Prvič, ker so Italijani, ki prihajajo v Slovenijo, Slovencem ne samo naklonjeni, temveč celo navdušeni nad deželo in ljudmi in nimajo nobenih nacionalističnih teženj, drugič, ker se je potujčevanje slovenskih vasi izvajalo z izgradnjo večjih novih sosesk ob robu slovenskih vasi, ne pa s priseljevanjem posameznikov v vaško jedro. Tedanji priseljenci pa so bili po večini nacionalistično nahujskani istrski begunci, ki so videli v Slovencih največje sovražnike.

Slovenci imamo žal to napako, da krivdo za naše neuspehe največkrat iščemo v drugih. Pa ni vedno tako. Odnos italijanskih priseljencev do našega jezika in kulture je odvisen predvsem od nas samih, od našega odnosa do lastnega naroda in lastnega kulturnega bogastva. Žal je naš odnos do slovenstva prevečkrat hlapčevski in zaničevalen.

Ko že govorimo o italijanskih priseljencih, zakaj pa še nihče ni predlagal tečajev slovenskega jezika, ki bi bili namenjeni izključno njim in nad katerimi bi bil, to vam zagotavljam, marsikateri Italijan navdušen? Moj mož je ob prihodu v Slovenijo kot obseden iskal tečaj slovenskega jezika, v katerega bi se vpisal, pa ga ni bilo, niti na Krasu niti v Novi Gorici. Pa ne samo to. Kakšen pa je naš odnos do jezika? Ko sem se kot zamejka preselila v Slovenijo, sem bila prepričana, da prihajam v samo zibelko slovenstva, kjer se govori in piše v najbolj izbrani slovenščini. Pa sem ravno ob dnevu kulture prejela na dom letak, ki je bil napisan v takem jeziku, da bi ob njem do ušes zardel katerikoli zamejski osnovnošolček.

No, pa še nekaj o nacionalizmu. Ko sem prišla v Slovenijo, sem bila, kot večina zamejcev, zagrenjena in sovražno razpoložena skoraj do vsega, kar je bilo italijanskega. Tako sem ob velikem shodu italijanskih vojakov alpincev (nekaj jih je prespalo tudi v naših krajih), nergala nad njimi pred sovaščani. Pa so me Kostanjci čudno gledali, niso razumeli, soseda pa je samo pripomnila "saj so oni ljudje kot mi".

In nad tem, da so oni ljudje kot mi, sem se zamislila, sram me je postalo do dna srca. Začela sem gledati drugače, začela sem razumevati strah, ljubezen, nezaupanje, začela sem gledati sočloveka tudi v Italijanih. In vam povem, da mi je sedaj veliko lažje. Lažje mi je biti ponosna Slovenka, brez tistega grenkega občutka jeze in manjvrednosti, lažje mi je biti človek, ki svoj jezik in svojo kulturo s ponosom posreduje sočloveku.

Suzi Pertot

Športno vzdušje na zasneženih poljanah

Mar se ne bi v smučanju malce otresli "zamejskega"?

Smučarska sezona je v polnem teku. Konec tedna pri nas ne bo le v znamenju lonjerske kolesarske dirke in pustnega norenja, pač pa bo na Trbižu v gosteh tudi svetovni pokal za alpske smučarke. Vse živo je sedaj tudi na prizorišču mladinskih tekmovanj zveze FISI in lokalnih promocijskih tekem. Pred desetimi dnevi je bilo v kraju Forni di Sopra na Videmskem tradicionalno zamejsko prvenstvo v aplskem smučanju, nato pa še prvo prvenstvo Slovencev v Italiji v teku na smučeh.

Trideseta izvedba vsakoletnega zamejskega smučarskega prvenstva je mejnik, ob katerem se lahko o tem nekaj več pove. V desetletjih

se tekmovanje v bistvu ni spremenilo, saj ostaja v prvi vrsti praznik na snegu, množično druženje ljubiteljev zimskih športov, članov Brdine, Devina, Mladine in planinskih društev iz Gorice in Trsta. Snidenje družin z otroki, začetnikov, upokojencev, s pogostitvijo, kozarčkom in narodno-zabavno glasbo.

Pred leti, ko so mogoče manj nastopali na uradnih tekmah na ravni federacije, je bila za smučarje ta priložnost zelo resna zadeva in naslov je bil prestižna stvar. Dandanes pa pridejo boljši posamezniki na veleslalom za zamejsko prvenstvo le iz čuta odgovornosti in društvene pripadnosti, tekmovalne cilje pa upravičeno gojijo na drugih, zanje pomembnejših tekmah. Tako ta priložnost še naprej vrhunsko motivira le še veterane, ki pristopajo k temu izrazito tekmovalno.

Tekmovanje za naslov zamejskega prvaka je zadnja leta tudi v vse večji meri trenutek primerjave med smučarskimi šolami. Čedalje boljše rezultate dosegajo rosno mladi športniki, ki so odraz okrepljenega dela v naših društvih (ne le tistih, ki prisegajo na tekmovalne vsebine) z najmlajšimi starostnimi kategorijami. Mladinska prvaka 2011 sta na primer komaj 12-letni Jan Ostolidi in 13-letna Katrin Don (oba člana Brdine), kar pet najmlajših tekmovalcev slovenskih društev pa si je prismučalo pravico do nastopa v državnem finalu prestižne trofeje Ostržek konec meseca na Abetoneju. V absolutnem merilu pa sta bila na ZSP najhitrejša Mladinina aduta Ivan Kerpan in Veronica Tence, ki praktično ne tekmujeta več. Resnici na ljubo, prikazana raven smučanja je dokaj skromna, športni vidik dogodka torej prav gotovo ni prevladujoč.

Zanimiv je še en dejavnik: medtem ko so štiri tekme primorskega smučarskega pokala (letos šestič) vendarle postale čezmejna prireditev, zamejsko prvenstvo ostaja še dalje zgolj domena... Zamejcev.

Čeprav se to zdi anahronistično, člani društev iz Slovenije na njem ne morejo sodelovati, smučarji iz Slovenije, ki bi tekmovali za pet naših klubov, pa sicer lahko nastopijo, vendar ne morejo osvojiti naslova prvaka, pa čeprav so najboljši. V času, ko so meje že preteklost, se to zdi zelo nenavadno, vendar pravilnik je očitno sad zavestnega dogovora med organizatorji, ki se z njim strinjajo. Ne nazadnje pa je, sodeč po izjavah, formula internega tekmovanja všeč tudi marsikateremu tekmovalcu.

Kot smo že namignili, so v kraju Forni di Sopra prvič spravili pod streho tudi zamejsko prvenstvo za smučarje tekače. Bila je to v bistvu društvena tekma kriške Mladine, saj je nastopilo 31 njenih članov, prijavil se je in tekmoval pa le še en navdušenec iz vrst openske Brdine. S tako borno udeležbo to tekmovanje kajpak še ne more biti merodajno, je pa – potem ko je bilo v zadnjih letih več tečajev teka na smučeh in Mateja Bogatec že vrsto sezon prednjači na Tržaškem prvenstvu – vsaj začetek, nedvomno hvalevreden. Bogatčeva je seveda na 5 kilometrov zmagala z levo roko, med moškimi je bil na 7 kilometrov najhitrejši Mladinin trener rolkarjev Roman Rupnik, ker pa je iz Slovenije, je zamejski prvak postal drugouvrščeni Erik Tence.

S kančkom razočaranja pa smo v zadnjih dneh sprejeli novico, da so zaradi skromne udeležbe pri Slovenskem planinskem društvu Trst morali odpovedati vsakoletne Zimske športne igre na Trbižu, ki se ponašajo z več kot štiridesetletno zgodovino. Še en znak, da se bo treba glede rekreativnih zamejskih tekem (tudi na ZSP je bilo letos udeležencev manj kot v zadnjih izvedbah) v naši smučarski srenji resno zamisliti.

HC

HOKEJ IN LINE
A1 liga: Polet Kwins – Ferrara 0:10
NOGOMET
D liga: Kras – Tamai 0:2
Promocijska liga: Trieste Calcio – Juventina 1:2, Villesse – Vesna 0:1
1. amaterska liga: Sovodnje – Costalunga 3:0, Medea – Primorec 2:2
2. amaterska liga: Zarja/Gaja – Primorje 1:0, Sistiana – Breg 0:0
3. amaterska liga: Aiello – Mladost 4:2
KOŠARKA
C1 liga: Conegliano – Jadran 68:51
C2 liga: Romans – Bor 83:77, Roraigrande – Breg 84:77
D liga: San Vito – Kontovel 77:79
ODBOJKA
Moška C liga - *Play-off*: Sloga Tabor – Il Pozzo 3:0, Lignano – Soča 3:0
***Play-out*:** Val – Sloga 3:0
Ženska C liga - *Play-out*: Libertas – Sloga 3:0
Moška D liga - *Play-off*: Reana – Olympia 0:3
***Play-out*:** Naš Prapor – Cordenons 3:0
Ženska D liga - *Play-out*: Bor – Altura 3:2. Kontovel – Virtus 1:3

JURIJ PALJK **KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?** 64

Pred dnevi sem po skypeju pozdravil prijateljico, ki se je pred časom odselila v Trst. Je ena tistih mladih slovenskih izobraženk, ki se je šolala v tujini, se sama pri študiju vzdrževala tako, da je delala na neki svetovni banki v velikem evropskem mestu, po končanem študiju je dobila na tej banki tudi stalno službo, delala po 14 in več ur na dan na finančnem področju, se zjutraj vozila na delo z javnimi sredstvi prevoza uro in pol in prav toliko z dela pozno zvečer domov na periferijo mesta, nekega večera pa je zagledala jasno nebo nad seboj v velemestu, ugledala skozi mestni čad tudi nekaj zvezd ter se dobesedno vprašala: "Kaj sploh počnem tukaj"?

Kar na hitro je spakirala svoje stvari, dala odpoved, bila predmet začudenja in opravljanja kolegic in kolegov, ki kar niso mogli verjeti, da se je odpovedala dobro plačani službi in karieri, ki vsa sloni na tem, da si čim več ur na dan v svojem malem "boxu", škatlici sredi tisoč podobnih škatlic v velikanski sobani banke, kjer imaš na voljo dva telefona in tri računalniške zaslone, nad seboj ekrane, na katerih lahko vidiš, kdaj ni vrste v dveh, treh restavracijah banke, kot lahko tudi vidiš, kdaj se sprosti frizer, kdaj ni vrste v potovalni agenciji, kdaj je bar prazen ter še vrsto takih ugodnosti, ki so tam samo zato, da ne zapravljaš svojega dragocenega časa, ki ga moraš posvetiti predvsem finančnim zadevam nekje daleč v svetu.

Renata Salecl

Kapital!

Dobiček!

"Ves teden sem delala, zvečer utrujena dobesedno padala v posteljo, ob koncu tedna po navadi spala sama doma, včasih sem sicer šla na kako zabavo, ki pa je bila predvsem popivanje po barih ali v stanovanjih"! mi je govorila pod utico minulo poletje, ko sva v sobotnem popoldnevu pila kavo.

In je prišla spet živet v Italijo, kjer se je kot Slovenka rodila, dokončala slovenske šole, a zaposlitve seveda ni dobila, zato je dokončala še podiplomski študij in si dobesedno ustvarila delovno mesto sama. Na internetu je začela, danes je uspešna, ves svet je njen preko računalnika, skypeja, voipa, facebooka, elektronske pošte, prenosnega telefona. Moderna orodja, brez katerih bi bila samo ena od številnih brezposelnih, ki čakajo službo v javni upravi, a nimajo ne strica ne tete ne političnega prijatelja ne bogatega znanca, ki bi ga "porinil" na neobvezujoče, plačano, stalno delovno mesto, kamor v Italiji še nikdar nihče ni prišel zato, ker je kaj znal, ampak samo zaradi nepotizma, klientelizma, političnega posredovanja in tako naprej. Italijanski slovar ima čudovit izraz, ki ga niti prevajati za te ljudi ni treba: "raccomandati".

Nekaj časa je moja prijateljica živela na furlanskem podeželju, kot živim sam z družino, nato je ugotovila, da je vse bolj sama, že itak internet in delo na njem povzročita, da se človek prej ali slej počuti osamljenega, pa čeprav ima sto, tisoč ali več stikov na dan z ljudmi, ki jih lahko tudi vidi, a to ni to. Ljudje smo družbena bitja, potrebujemo pogovor, stik, da, tudi nerazumevanje sočloveka, potrebujemo družbo. Vsi.

In tako je neko nedeljsko popoldne prišla na obisk, nenapovedano, kot se za prave prijatelje spodobi!, za mizo nam je razložila, da gre.

"Tu nimam več kaj iskati! Razen vas ne poznam nikogar", je bila jasna.

Ko mi je rekla, da se je odločila, da bo šla v Trst, sem jo vprašal, ali ve, da je Trst naporno mesto, zahtevno mesto, mi je odvrnila, da ji je všeč, ker bo v središču mesta, a obenem zelo blizu morja.

In je šla, že več kot leto dni je v Trstu.

Pred dnevi sem jo po skypeju, čatirala sva, vprašal, ali je v mestu že spoznala kakega Slovenca.

"Ne, Slovencev še nisem srečala, niti enega samega ne, pa čeprav je moj zdravnik Tratnik, he he"! je zapisala. (Slovenski priimek tržaškega zdravnika sem seveda zavestno spremenil.)

In sem odpisal nazaj, da razumem.

Ker te zadeve poznam, deset let sem živel v Trstu.

Če sem hotel Slovence spoznati, sem moral sam k njim.

In danes je slabše, veliko slabše, kar mi je vedno jasno, ko parkiram avto v središču Trsta in moram zaviti vsaj v ulico sv. Frančiška, če hočem videti kaj "vidnega slovenskega".

"In, kako se imaš"?

"Lepo, zelo lepo je, ujela sem se z mestom, sicer pa veliko delam doma, saj veš, na internetu in pri telefonih sem, nekaj prijateljic z univerze redno srečujem, lepo je"! mi je odpisala in dodala, da sem imel prav, ko sem ji svetoval, naj gre včasih zvečer na Molo San Carlo, ki se danes sicer imenuje Molo Audace.

"Vedno se spomnim nate, ko grem na Molo San Carlo, še Ketteja sem prebrala, res, verjemi, kupila sem ga v Ljubljani"! je prišlo nazaj po čatu.

"Pa je le bila izbira težka, ne"? sem napisal nazaj.

"Niti ne, zares ne", je odvrnila.

Izbire, življenjske izbire.

In življenje, ki bi mu lahko dal naslov Drseča se vrata, če bi pa dal temu filmski naslov, bi rekel Sliding doors. Tistemu, ki je film videl, razlaga ni potrebna, drugim povem samo to, da pripoveduje dve paralelni zgodbi iste osebe, vse je odvisno od drsečih se vrat, če vstopiš v en prostor, se začne prva zgodba, če vstopiš v drugega, se začne druga zgodba.

Polnokrvno živeti v Trstu kot Slovenec, ne da bi v letu dni srečal enega samega Slovenca?

Ja, je možno.

Pove veliko o nas samih, o Tržačanih, še posebej o tržaških Slovencih seveda ogromno.

Izbira.

Tak je naslov knjige dr. Renate Salecl, ki jo je lansko leto izdala Cankarjeva založba. Avtorica je filozofinja in sociologinja, knjiga pa govori o izbirah in o tem, "zakaj nam ideologija izbire, ki je temelj sodobnega kapitalizma, povzroča tesnobo, občutek krivde in nenehne obrate v samokritiko, zakaj nam izbira vselej odpre vprašanje izgube in čemu slednjo sodobna družba dojema kot nekaj, kar lahko preprečimo ali vsaj nadzorujemo. Ste kdaj pomislili, kako na vas vplivajo knjige za samopomoč? Je morda krilatica "bodi ti" lahko tiranija, ki vodi v še hujši nemir, vztrajanje pri izbiri kot zgolj osebni kategoriji pa ovira družbene spremembe"?

Pred časom sem knjigo, ki je sicer prevedena iz angleščine, saj je dr. Renate Salecl zelo poznana v angleško govorečem svetu, prevod je delo Marjane Karer, zelo hitro in z veseljem prebral. In dobil potrditev, da so naše izbire res zelo pogojene, a so vseeno lahko še vedno naše izbire, če le ne nasedamo tistim, ki nas učijo delati prave izbire...

In sem se spomnil prijateljice, ki je odšla v Trst in izbrala mesto ob morju.

Zaradi morja, ne zaradi ljudi.